

3 Şubat 2024 Cumartesi • Sayı: 163

evrensel

ekmek ve gül

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@ekmekvegul

/ekmekvegul

f

Dilan U.

İÇİNDEKİLER

Deprem ve rant karşı kentte eşitlik için mücadeleye!..3	İlke IŞIK
İktidarı yıllardır neredeydi?.....5	
Deprem birinci yılında konteynerlarda yaşam....5	Aysun GÜNGÖR
İki mahalle, iki hayat, ortak çaresizlik.....6	Suna SÖZLERİ- Neslihan KARYEMEZ
'Karar verici olan halk olsun'.....6	
'Savaşla yurdundan, depremle evimden oldum'...7	Aleyna ŞAHİN
Çözümü, sorunları yaşayanlar bilir.....7	Adile DOĞAN
'Kenti birlikte yönetmek mümkün mü?'.....8	Yasemin ÖZTÜRK- Ayşe YILMAZ
'Mahallemizi birlikte yönetelim'.....9	Ülkü AKKAYA
'Köyümdeki sorunları kadınlarla çözeceğiz'.....9	Tahsine SARAN
'Kadınlar ayrımcılık değil beraberlik istiyor'.....10	Duygu CANKAN
İstanbul, İstanbul olalı hiç görmedi böyle rant.....10	Ezgi TATLI
Dul maaşıyla geçinmek ne kadar mümkün?.....11	
'Boşanmak zor bir süreç olsa da yalnız değiliz'...11	Bahar SÖZEN
Saray engellileri yok sayıyor.....11	Zekine DÜNDAR
'Biz dul ve yetimler sürekli arka plandayız'.....11	Fethiye UÇAK
8 Mart'a giderken.....12	Nuray ÖZTÜRK
'Kadınlar olarak imkansızlı becerdik'.....14	Funda BAKIŞ
'Gül dağıtarak sesimizi kesemezsiniz'.....14	İlknur HAYLAZ
Nasıl bir sendikaya ihtiyacımız var?.....15	Deniz LAZ
'Metal işçilerinin eylemleri bize güç oldu'.....16	Ayla SULTAN
TİS görüşmelerinde ne olduğunu bilen tek işçi yok.16	
Sağlık emekçileri mutsuz, umutsuz, tükenmiş....17	Derya COŞKUN
Patronların formülü: Sayı baskısı, işten çıkarma.17	Mine ÇELİK
TARİH.....18	
Soytanlar ve hazineler.....19	Filiz GÜR
Terk edilmiş bir okulda eğitimci olmak.....20	
Genç kadınların talebi.....21	Berivan ÖZKARA
KYK'da talep çok karşılık yok.....21	Nazlı CAN
FİLM.....22	
KİTAP.....22	
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Yaralarını kadınlarla birlikte sarıyor.....24	Elif Ekin SALTİK

Petrograd'dan bugüne bu düzene "yeter" diyoruz!

Hatay Akademi Senfoni Orkestrasının çağrısıyla depremzedelerle dayanışmak için Antakya'ya giden sanatçılardan Çağla Köseoğlu, depremin enkaz çevirdiği kentte, yıkıntılar arasında duvarlara çizim yapıyor. Biz de kapağımıza Çağla Köseoğlu'nun enkaz aralarına çizdiği ayçiçeklerini taşıdık.

"Bu çöküşün izlerini uzun vadede göreceğiz, duyduklarımız hikaye gibi geliyor ama yaşananlar çok büyük bir trajedi ve tamamen ihmal. Bunu sadece trajik bir olay olarak hatırlayamayız, öfkelenmeliyiz de. Bu binalara beton testi nasıl yapılmadı, temel denetimi neden yapılmadı, kat izinleri nasıl verildi?" diye soruyor Köseoğlu, Evrensel'e verdiği röportajında.

Biz de yoksulluğa, ölüme, açlığa, çaresizliğe terk edilmenin öfkesiyle; insanca, eşit, özgür, şiddetsiz, rant uğruna kendi tabutlarımızda yaşamadığımız, güvenceli bir hayat istegiyle yan yana geliyoruz, gelmeye devam edeceğiz.

Hâlâ kaldırılmamış enkazlarla depremzedelerin karşılanmayan ihtiyaçlarıyla; yerel seçimlerin gündemi kaplamaya başladığı, iktidarın her kentte ne kadar büyük işler başardığıyla övüldüğü bir atmosferde yaklaşıyoruz depremin birinci yılına.

Evet, iktidar büyük bir iş imza attı gerçekten. Büyük bir yıkıma ve katliama. Bununla övünmek yetmezmiş gibi bu yıkımın altında imzası olanları, insanca yaşama hakkımızı ayakları altına alan Murat Kurum gibilerini ödüllendirir gibi aday yapmaktan, parlatmaktan çekinmedi. Bunun karşısında kadınlar;

■ iktidarın yarattığı yıkımın etkilerinin hâlâ nasıl devam ettiğini, devletin bir yılda inşa etme sözü verdiği kentleri nasıl unuttuğunu,

■ artan sömürünün ve yoksulluğun bizleri nasıl kendi mezarlarımızda yaşamak zorunda bıraktığını

■ rantın ve rantı koruyanların kadınların sosyal haklarından yaşam haklarına, çocukların eğitim hak-

ından güvenli yaşam hakkına saldırarak hayatın her alanını bizler için cehenneme çevirdiğini,

■ güvenli evler ve sokaklar, kreşler, sosyal alanlar gibi taleplerimizi gerçekleştirebilmek; yaşadığımız kentleri kendi kararlarımızla yönetebilmenin yolunu bulmak için nasıl bir araya geldiklerini, kadınların siyasete en önden müdahale etmesinin ne kadar önemli olduğunu dergimize anlattılar.

Yerel seçimlerde rant ve sömürü düzeninin üzerimizde yarattığı tahribatı aşmak için birlikte yönetelim diyen; kendi emekleri, bedenleri, yaşam alanları üzerinde söz sahibi olmak isteyen; daha iyi çalışma koşulları için irili ufaklı bir araya geliyor kadınlar. Bu

hedefle yan yana gelmiş başka kadınların sesi ise geçmişten yankılanarak günümüze ulaşıyor. Ekmek ve barış için örgütlenen işçi kadınları o sarsıcı grevinin, Petrograd grevinin sesi. Eşit ve sömürsüz bir dünya için yakılan işaret fişeginin yıl dönümü, 8 Mart. Bundan 107 yıl önce, kadınların artık sömürüye, yoksulluğa, savaşa ve katliamlara "yeter" diye haykırdığı günün yıl dönümü yaklaşıyor. Bugün ise bizler de Petrograd'daki işçiler gibi "Sömürüye, yoksulluğa, savaşa, şiddete ve yıkıma artık yeter!" demeye hazırlanıyoruz, hedefimiz belli.

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak çizimi: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül, Sunu görseli: Evrensel

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal

Sorumlu Yazışleri Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaaz Dağıtım AŞ İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 Adana Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA Ankara Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA İzmir Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Caddesi No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Deprem ve rantta karşı kentte eşitlik için mücadeleye!

İLKE İŞİK

1 il etkileyen 6 Şubat 2023 Maraş merkezli depremlerin yıldönümüne az bir süre kaldı. Oduka geniş bir coğrafyayı etkileyen depremlerde resmi açıklamalara göre 50 bin 783 kişi hayatını kaybetti, 107 bin 204 kişi ise yaralandı. İçişleri Bakanlığının açıklaması ile depremlerden 13.5 milyon kişinin doğrudan etkilendiği ifade edildi.

Yıkımın ilk sonuçları dahi “deprem öldürmez, bina öldürür” gerçeğini ortaya koydu. Afet yönetimi ise adeta yeni bir yıkım anlamına geldi. AFAD ve Kızılay ilk üç gün neredeyse hiçbir yerde yoktu. Enkaz altından gelen yardım çağlıkları devlete ulaşmadı. Yakınlarını enkazdan çıplak elleriyle çıkarmaya çalıştı sağ kalanlar. Tüm ülke dehşet içinde bir şey yapmayan devlet gerçeği ile karşılaştı. Sosyal medya yoluyla haberleşme hayatı bir önemde iken sosyal medyaya kısıtlama getirildi. Yardım bekleyen depremedeler, ceset torbası bile bulamadı. Depremi yaşayanlar çadır beklerken Kızılay’ın çadırları yardım kuruluşlarına para karşılığı sattığı ortaya çıktı.

13.5 milyon insanın hayatları başlarına yıkıldı, tüm ülke bir yandan ağlayıp bir yandan insani yardımlar için seferber oldu, devlet yardımların bölgeye ulaşmasını bile engelledi. Ekmek ve Gül’ün başlattığı Kız Kardeşlik Köprüsü ile Hayatı Yeniden Kuruyoruz Kampanyası ile kadınlar hem kendi mahallelerinde, hem deprem alanlarında kendi yaşamlarını yeniden kurabilmek, dayanışmayla ayakta kalabilmek için bir köp-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

rü kurdular. Ancak depremede kadınlara dayanışmak için gönderilen ihtiyaçlar engellenmeye çalışıldı, çadırlar kaldırıldı.

SORUMLUYA ‘TALİ KUSUR’ ÖDÜLÜ

Yıkılan binalar, o binaların inşa edilmesine belediyelerin nasıl izin verdiği meselesi en temel tartışmaydı, hâlâ da öyle. Depremler yaşamış bir ülkede, ülkenin çoğunun deprem bölgesi olduğu bilinen bir coğrafyada binaların depreme dayanıklı yapılması gerekliliği aslında herkesin bildiği bir gerçek. Deprem bölgesinde kağıt gibi çöken binalara ilişkin sorumlulukla hesaplaşılması. Aradan geçen bir yılda hiçbir kamu görevlisi hakkında bir soruşturma başlatılmamış olması ya da var olan soruşturmalara dahil edilmemesi üzerinde başlı başına konuşulması gereken bir konu olarak orta yerde duruyor. Adıyaman’daki

İsias Otel, Kahramanmaraş’taki Ezgi Apartmanı ve Sait Bey Apartmanı gibi simge davalarda denetim görevini eksik yapan kamu görevlilerine “tali kusur” verilirken, İçişleri Bakanlığında bu kişilerle ilgili soruşturma izni çıkmadı. 31 Mart yerel seçimlerine giderken 6 Şubat 2023 depremi, kentlere ve şehirciliğe ilişkin konuşulması gereken çok şey sunuyor. Gördük ki hiçbir denetim olmadan binalar yapılıyor bu ülkede. İnsanların içine girip yaşamasına asla uygun olmayacak binalara ruhsatlar veriliyor. Depreme dayanıklı diye satılan ultra lüks rezidanslar ilk yıkılan binalar oldu çoğu kentte.

AKP’DEN ‘LAFI GÜZAF’

Yıllardır deprem bölgesi belediyeleri AKP’li belediyeler tarafından yönetiliyor. Adıyaman, Maraş, Antep, Malatya, Urfa. Hatay’ın CHP’li belediyesinin de bu açıdan farklı bir tarafı olmadığından

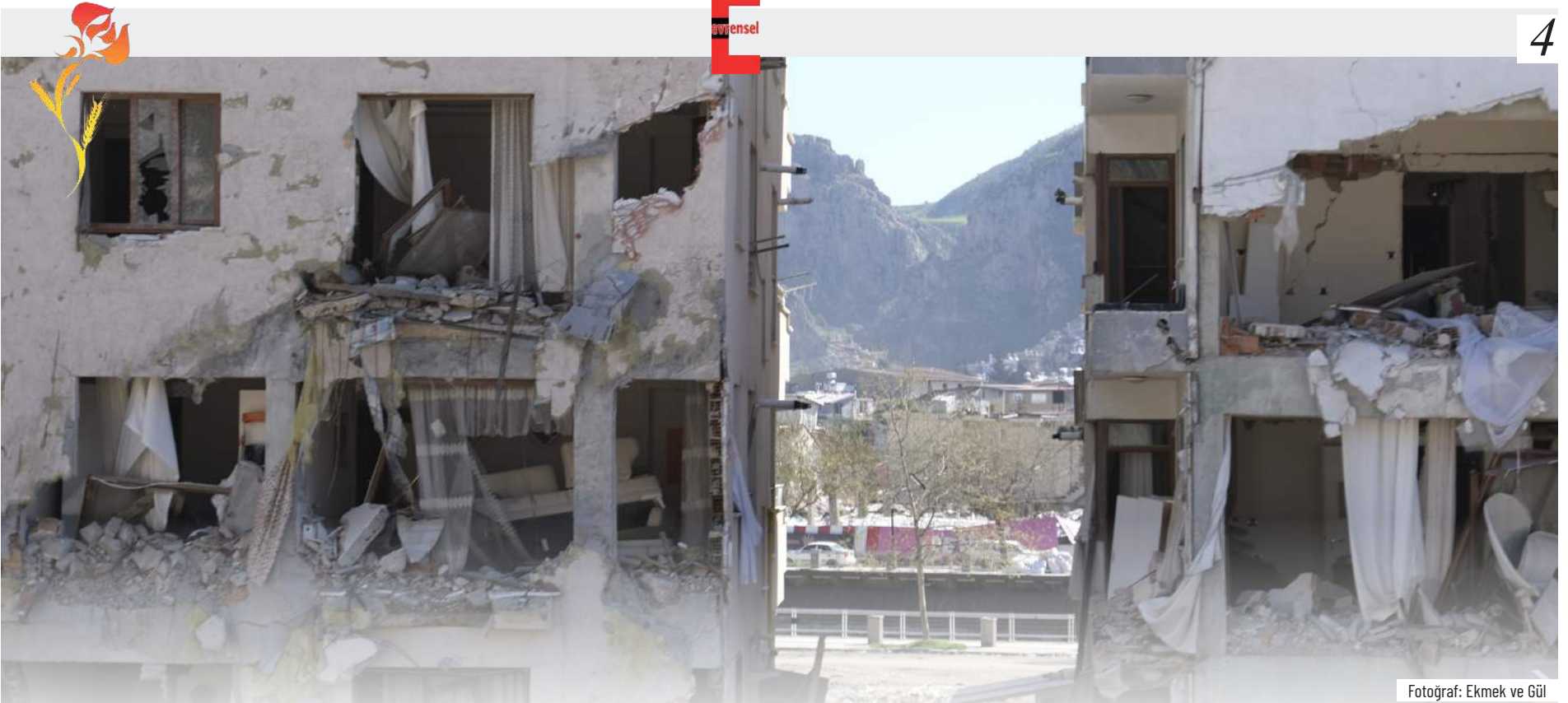
ayırması gereken bir durum bulunmuyor esasen. Dolayısıyla benzer bir belediyecilik anlayışı söz konusu. 31 Mart 2024 yerel seçimleri için adayların açıklandığı bugünlerde bir yıl önce yaşanmış depremlerle hesaplaşıldığı ve hesaplaşılacağı, bir daha bu biçimde bir şehirleşmeye izin verilmeyeceği, tüm sorumluların yargı önüne çıkarılacağı, rant değil insan yaşamının önemseneceği gibi açıklamalar duyamıyoruz ne yazık ki. Duyduklarımızın da göstermelik olduğunu, denetimsiz binaların yapımının önünü açan imar affının mimarı Murat Kurum’un Büyükşehir Belediye Başkanlığı adaylığından biliyoruz.

Erdoğan’ın 30 Ocak günü 2023 günü açıkladığı AKP seçim beyannamesinde de yaşanan depreme ilişkin sorumluluklar ve bundan sonrasında ilişkin pek bir şey bulunmuyor. 2004 yılındaki ilk yerel seçim deneyiminden söz edilen beyanname açıklamasında AKP adeta yıllardır belediyeleri yönetmiyormuş gibi vaatler, belediyecilik anlayışları sıralanmış durumda. Oysa depremin ardından geçen bir yıl belediyelerin nasıl yönetilmesi gerektiğinin somut kanıtı oldu.

İstanbul’u kimin alacağına şimdiden kilitlenmiş olan 2024 yerel seçiminde AKP’nin temel argümanları şehircilik yerine Kürt sorunu üzerinden düşmanlaştırma olacak görünen o ki. Nitekim adayların açıkladığı ilk AKP etkinliği tam da bu argümanlarla gerçekleştirildi. Yerel seçim startı da bu şekilde verildi diyebiliriz. Genel seçimlerde yürütülen bu propagandanın devamı yerel seçimlerde de yaşanacak gibi görünüyor.

Fotoğraf: DHA

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

EMEĞİNİN SESİ DUYULMUYOR!

Yıllardır çözülmeyen Kürt sorunu gençlerin yaşamına mal oluyor. Barış ve kardeşlik temelli bir çözümün arayışları çok da zor bir seçenek değilken, ısrar ve inatla seçilen çatışma, öfke, şiddet ve nefret iktidar tarafından seçim propagandasının temeli yapılıyor. Bir yerel seçimin temel gündemi kentlerin sorunları, kent halkının ihtiyaçları, beklentileri olması gerekirken mevzu buralardan sürekli kaçırılıyor. Ülkenin her yerinden geçinemiyoruz çığlıkları yükseliyor. İşçiler, memurlar, emekliler, çiftçiler, gençler tüm kesimler “deli gibi çalışıyoruz ama aldığımız ücretle geçinemiyoruz” diyorlar. 10 bin lira emekli maaşı, 17 bin lira asgari ücret ile milyonların geçinmesi beklenirken AKP iktidarı ülkeye hiçbir somut çözüm önerisi sunamıyor.

Aynı genel seçimlerde olduğu gibi somut çözümler sunamayan iktidar halkın, emekçilerin en geri duygularına seslenerek, hamasetle iktidar tesisini sağlamaya çalışıyor. Bir depremle başımıza çökme-yecek ve hayatımızı zindan etmeyecek bir de kirası ödenebilecek, yaşanabilecek konut gibi en temel barınma hakkının temel sorunlardan biri olduğu açık iken, 31 Mart yerel seçimlerinde tüm bunları gerçek sorunu kabul eden belediyeçilik anlayışını tartışmak hayati.

KADINLAR İÇİN DEĞİL RANT İÇİN BELEDİYEÇİLİK

Öte yandan yerel yönetimlerin kadınlara dair atması gereken somut adımlar var iken bu noktayı temel gündem yapmayan bir yerel yönetim anlayışı ülkenin genelinde hakim. Bu durumu yasal düzenlemeye karşın belediyelerin sığınma evi açma yükümlülüğünü yerine getirmemesinden değerlendirebiliriz. Rakamlar bu noktada hiç iç açıcı değil. Türkiye’de 112 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına, 33 belediyelere, 3 Göç İdaresine, 1 adet ise Mor Çatı’ya bağlı

toplam 149 sığınak bulunuyor.

Büyükşehirlere dair rakamlar ne kadar yetersiz bir durumun bulunduğunu açıkça gösteriyor. İstanbul’da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ve yerel yönetimlere bağlı toplam 19 kadın sığınma evi bulunuyor. İzmir’de İzmir Büyükşehir Belediyesi ile birlikte toplamda 31 belediye bulunuyor. 31 belediyenin bulunduğu kentte sadece 12 Kadın Danışma Merkezi, 5 tane de aktif kadın sığınma evi mevcut. Ankara’da 3 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 1 büyükşehir belediyesi, 3 ilçe belediyeler, 1 Göç İdaresine bağlı toplam 9 sığınak var. Antalya’da 4 tane sığınma evi var bir tanesi bakanlığa 3 tanesi de belediyelere ait.

Kreşler, çocuk bakım alanları, kadın danışma merkezleri, iş ve meslek edindirme konusunda hizmetler, kadın istihdamına ilişkin somut adımlar, hasta yaşlı bakım merkezleri, güvenli parklar, sosyal alanlar, toplu taşımada kadınların güvenliğini önceleyen hizmet anlayışı gibi sayılabilecek pek çok nokta kentlere dair kadınların çok somut ve acil ihtiyaçları arasında yer alıyor. Bu ve buna benzer çalışmalar belki partilerin seçim bildirgelerinde yer alacak, adayların propaganda ve vaatlerinde sözü edile-

cek ilerleyen günlerde. Ama biliyoruz ki hayata geçirmek anlamına gelmeyecek bu vaatler.

ANCAK ÖRGÜTLENİRSEK...

Tüm bu saydığımız ihtiyaç ve talepler hayati ve olmazsa olmaz maddeler. O nedenle talep etmekten, istemekten, dillendirmekten asla vazgeçilmeyecek noktalar. Mahallede bir park talep etmek, belediyenin bunu gerçekleştir-mesi için örgütlenerek isteğini dile getirmek, yerel yönetimlerin kararlarını halkla birlikte almasını sağlayacak mekanizmalar yaratacak esasen. Sosyal alanlar, parklar ve kadınların

güvenle zaman geçirebileceği kent merkezlerini talep etmek, depremden sonra küçücük bir konteyner bile bulamayacak hale gelmemek anlamına da gelecek bir yandan.

Yerel yönetimleri harekete geçirecek, kent ve kentte yaşayanlar için çalışmalarını sağlayacak olan kentin her yerinde kuracağımız örgütlenmeler depremin hemen arkasından sürdürülen yardım çalışmaları aslında çok güzel bir deneyim olarak duruyor. Yerel yönetimlerin yaşama mal olabilecek uygulamalarından kurtulup, kent ve kent halkı için kararlar alması da örgütlülükle sağlanabilecek du-

rumda ancak.

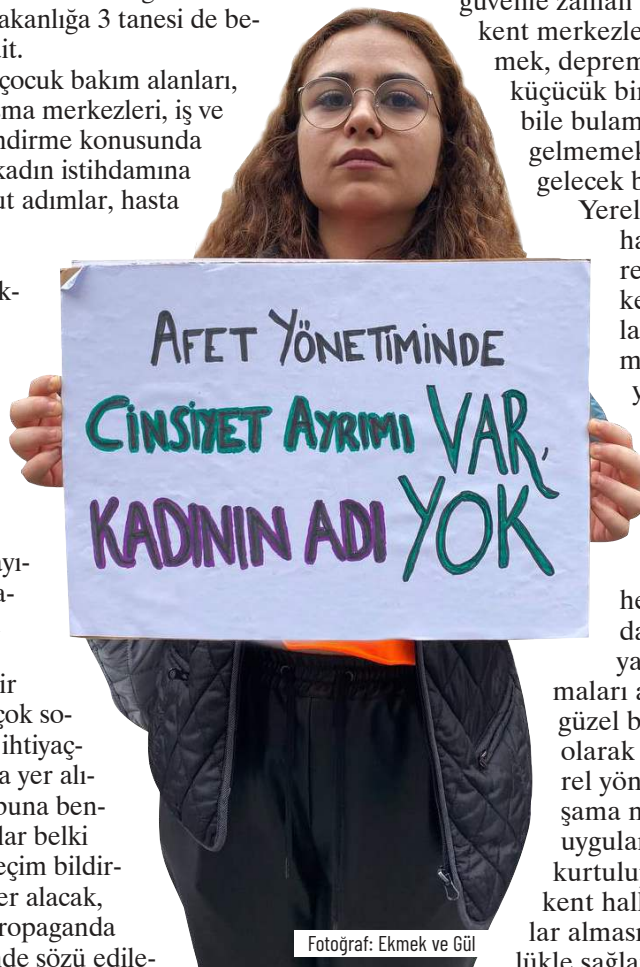
BARIŞI VE KARDEŞLİĞİ SEÇELİM!

6 Şubat depremini yaşayan illerdeki belediyeçilik insanların başına çöken binaların yapılmasına izin veren anlayışa sahipti. Aslında deprem sonrası afet yönetimi de değerlendirmeye alındığında sadece binalar değil, bu yerel yönetim anlayışı da çökmüş oldu. Kent halkını önemsemeyen belediyeçiliğin hayatları yok eden belediyeçilik olduğu çok acı bir şekilde yaşandı. Bu anlayış ölüme, evsiz kalma-ya, halen çadırlar ve konteynerlerde yaşamaya neden oldu. Şimdi yeniden oy isterken bu duruma dair bir şey diyemediklerinden ve diyemeyeceklerinden kendilerinin karşıtındaki herkesi terörist ilan edecekler, marjinalleştirecekler. Ülke sınırları dışında hayatını kaybeden gençler oya tahvil edilmeye çalışılırken kentlerin ve emekçilerin sorunları ise orta yerde durmaya devam ediyor.

Aynı ülkenin genelinde olduğu gibi barış ve çözüm bulmak yerine gençlerin ölümüne neden olan iktidar, emekçilere de başka bir çözüm sunmuyor. İş cinayetlerinde ölen işçilerin hesapları tutulmuyor son günlerde, tıpkı kadın cinayetlerinde olduğu gibi. Gençler KYK yurtlarında ölüme karşılaşırlarken, açlık sınırı altındaki yaşam koşulları gençleri ve emekçileri intihar noktasına getiriyor.

Önümüzdeki seçimler ise savaş yerine barışı, kardeşliği, eşitliği seçmek, gerçek sorunlara çözüm üretemeyen iktidarın her seçimde sarıldığı bu kozu elinden alacak. Yaşanabilir kentler, kentte yaşayanların ihtiyaçlarını temel alan yerel yönetimler ile mümkün olacak ancak. Bunu da irili ufaklı, hayatın her alanında kurduğumuz, kuracağımız örgütlülüklerle başarabiliriz ancak.

Çünkü duvar yazısında yazdığı gibi “Ev kira ama semt bizim”...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İktidar yıllardır neredeydi?

DEPREM denildiği zaman bir korku kaplar içimi ama ülkeyi yönetenlerden artık bir şey beklemiyorum.

İktidar partisinin belirlediği İstanbul Büyükşehir Belediye başkan adayı Murat Kurum vaat ettiği kentsel dönüşümle güvenli evlerde oturacağımızı söylüyor. Peki İstanbul'da yaşayan bir vatandaş olarak soruyorum. Yıllardır siz yönettiniz İstanbul'u, şimdiye kadar çöp toplamaktan başka hiçbir şey yapmadınız. Evet binalar yaptınız ama rant için. Yoksulluğun kol gezdiği mahallelerde yaşayan bizler için ne yaptınız?

İstanbul'un doğasını tahrip ettiniz. Bütün boş alanlarına AVM ve yüksek katlı lüks binalar diktiniz. Bizlere deprem zamanında toplanacak alan bırakmadınız.

Şimdi kalkmış, akıl tutulması vaatler sıralıyorlar. Bu politikalarla kentsel dönüşüm alanı, riskli alan ve rezerv alanı diyerek insanların yıllardır yaşadıkları mahallelere el koyacaklar. Dönüşüme giren yapılar için vatandaşları borçlandıracaklar. Borcunu ödeyemeyen insanların elinden evlerini, arazilerini alacaklar. Bu anlattıklarımı şu anda yapmıyorlar mı? Evet yapıyorlar. Daha fazlasını yapmak için hazırlanıyorlar.

İktidar İstanbul'u yeniden almak ve rant projelerinin önünde ki bütün engelleri kaldırmak, yaşam alanlarımıza daha fazla müdahale etmek istiyor. Biz kadınlar olarak birlik olup bu rantşal dönüşüme hayır demeliyiz. Özellikle biz kadınlar olarak mahallelerimizi, kentlerimizi güzelleştirmek için birlik olmalıyız.

Tülin

Küçükçekmece/İSTANBUL

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Depremi birinci yılında konteynerlerde yaşam

Konteyner kentlerde yaşam mücadelesi veren kadınlar ne gibi zorluklarla karşı karşıya kalıyor; gelin görelim.

Aysun GÜNGÖR
Malatya

Depremi üzerinden bir yıl geçti ve hayatımızdaki etkisi ilk günkü gibi sürüyor. Deprem öncesinde sahip olduğumuz yaşam koşullarının hiçbirine bu geçen bir yılda geri sahip olmadık. Bu bir yılda konteyner kentlerde ve konteyner dükkanlarda yaşama ve ekmek parası kazanma mücadelesi veren kadınların hayatındaki zorluğu görmemiz gerekiyor.

Konteyner kentlerde yaşam mücadelesi veren kadınlar ne gibi zorluklarla karşı karşıya kalıyor, gelin görelim:

-Öncelikle kalabalık bir aileye sahipsek 21 metre kare alanda yaşamak tam bir çileye dönüşüyor. Şu an kış mevsimindeyiz ve konteynerlerde ısınma problemleri yaşıyoruz. Elektrik ile ısınan konteynerler olası bir elektrik kesintisi anında buz gibi oluyor.

■ Konteyner kentlerde eğitim, sağlık, alışveriş alanı, insanlar için güvenli bir yaşam alanı yok. Şehirde kilometrelerce uzağa kurulan konteyner kentlerde ise bu durum daha da içinden çıkmaz halde. Çünkü ulaşım da problem. Bazı konteyner kentlere kurulduktan çok uzun zaman sonra market açılmış. Ama market dışında insanlar ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyor.

■ Kadınlar için en can alıcı noktalardan bir tanesi ise bu kentlerde kreş olmaması. Çocukların oynayabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, depremin etkisini üstlerinden atabilecekleri hiçbir alan yok. Sokağa çıkıp oynasalar, güvenli bir ortam yok. Çünkü özellikle büyük konteyner kentlerde çocuk kaçırma gibi olaylar yaşıyor.

■ Acil bir hastalık durumunda şehirden uzak bu konteyner kentlerde, hastaneye de ulaşmak ayrı bir sorun.

Sayıdığımız ve sayamadığımız sorunlarla depremin birinci yılını geride bıraktık. Kaç yılı daha bu sıkıntılarla geride bırakacağız belli değil.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

KADINLAR KENDİ ÇÖZÜMLERİNİ ÜRETİYOR

Güvensiz yaşam alanında kadınlar çocuklarına güvenli bir ortam sağlayabilmek için kendince çözümler bulmaya çalışıyorlar. Üç beş tanıdık aile, çocuklarını birbirine emanet ediyor ve herkes komşusunun çocuğuna göz kulak olmaya çalışıyor.

Konteynerlerde kadınların günlük işlerini yapması da çileye dönüşüyor. Yıkılan çamaşırları kurutmak kış şartlarında oldukça zor. Yemek yapıldığı zaman bu dar alanda yemek kokusu problem oluyor. Ayrıca konteyner camları buğulanıp hemen sular akıyor. Bir de bu ortamda sadece karınlarını doyurabilecek basit yemekler yapabiliyorlar fakat besleyiciliği yüksek olan yemekleri yapamıyorlar.

Sirt sırta kurulmuş olan konteynerlerde ailelerin özel hayatları da çoğu zaman göz-

ler önüne seriliyor. Bir konteynerde yüksek sesle yapılan bir konuşmayı yanındaki konteyner duyabiliyor, bu da ailelerin özel hayatını ister istemez etkiliyor.

'YARIM SAAT DE OLSA MUTLU OLUYORUZ'

Ayrıca kadınların hiçbir sosyal hayatı yok. Ve böyle bir ortam depremden çıkmış, psikolojisi bozuk bu insanları daha da zor bir duruma düşürüyor. Bir kadın arkadaşımız "Bazen konteynerlerin camlarına sırayla tıklarak kadınları sokağa çıkarıp yakan top oynuyoruz" diyor. "Yarım saat de olsa, o anlık mutlu oluyoruz" diyor. "Devletten göremediğimiz psikolojik desteği biz birbirimize sağlıyoruz" diyor.

DEPOLAMA, TUVALET, GEÇİM SORUNU

Kendilerine konteyner dükkanlar sağlanan esnafın ise ayrı sorunları var. Çoğu şehir merkezinde bulunan dükkanlar yıkılınca şehir merkezinden uzak ve geniş kaldırımların bulunduğu semtlere konteynerler yerleştirildi, bunlar esnaflara verildi. Şehir merkezinden uzaklaşan esnaf öncelikle sahip oldukları müşteri potansiyelinin büyük bir kısmını kaybettikleri için kazançları da o oranda azalmış durumda. Kıyafet satan bir kadın arkadaşımız bazen bir hafta boyunca bir tane ürün bile satamadıklarını ifade ediyor. Esnaf konteynerlerine verilen paranın 2 yıl boyunca devlet tarafından karşılanacağı söylenmesine rağmen,

esnaflara ihbarnameler gelmeye başlamış.

Esnafın tuvalet ihtiyacını ya yakındaki bazı halka açık yapılarda ya da camilere giderek karşılıyor. Kadın esnafın açısından ise bu durum daha da sıkıntılı. Umumi kullanılan tuvaletlere gittiğinde sağlık sorunları ile karşı karşıya kalıyor.

Konteynerlerin yağışlı havalarda su sızdırması sebebi ile sattıkları ürünler zaman zaman ıslanabiliyor. Depremle birlikte uzun süre kepenk kapatmak zorunda kalan esnaf, şimdi de zor şartlar altında para kazanmaya çalışıyor. Ve bu durum daha ne kadar böyle sürecek belirsiz.

DEPREME DAYANIKLI BİR EV HAYAL Mİ?

İki mahalle, iki hayat, ortak çaresizlik

Suna SÖZLERİ
Neslihan KARYEMEZ
Küçükçekmece-İstanbul

Küçükçekmece'nin Atatürk ve Mehmet Akif mahallelerinden iki kadın ile yerel seçimlere giderken ve depremin yıl dönümü yaklaşırken yaşadıkları binaların depreme dayanıklı olup olmadığı, hayatlarında onları en çok nelerin zorladığı üzerine sohbet ettik.

Fatma 31 yıldır tekstilde çalışan bir işçi. "Bu iş yerinde 3 yıldır çalışıyorum. Asgari ücrete yüzde 50 zam geldi. Bizim iş yeri yüzde 25 zam verdi. 31 yıl boşuna emek vermişim. Sadece karnın tokluğuna çalışıyoruz" diyen Fatma'ya oturduğu evin sağlam olup olmadığını soruyoruz. "Borçlardan evime haciz geldiği için 5 yıldır annemin evinde yaşıyorum. Annem olmasaydı sokakta kalmıştık. 25-26 yıllık bir binada oturuyorum. İstanbul'da deprem bekleniyor ama binamızın sağlam olmadığını bile bile oturmaya devam ediyoruz.

Daha güvenli bir eve taşınmamızın imkanı yok" diyor.

'MİLLETVEKİLİ KEBAP YİYOR, BENİM ÇOCUĞUN SIKINTI ÇEKİYOR'

Neden imkanı olmadığını ise şöyle açıklıyor: "18 bin lira maaş alıyorum. Yeni bir binaya taşınmam demek 15 bin lira kira demek. Eşimin sağlık durumu iyi olmadığı için düzenli çalışmıyorum. Sadece karnımızı doyurmaya bakıyoruz. 'Bu ayı tamamlayabilecek miyiz?' sorusunu düşünmekten

ölümü düşünmüyoruz artık. İnsanlar ölümden korkmuyor. Yokluktan intihar ediyor. Ben çocuğumun ihtiyaçlarını karşılayamıyorum. Çalışıyorum ama çocuğumu kreşe bile veremiyorum. 4 haftadır annemin köyden gönderdikleri ile beslenmeye çalışıyoruz. Mevsim sebze ve meyvesi yiyemiyoruz. Kendimizi geçtim çocuğuma bile yediremiyorum. Bakanlar, milletvekilleri kebabı yiyor da benim çocuğum neden bu kadar sıkıntı çekiyor? İşe gidiyorum. Çocuğuma bakmaya çalışıyorum. Bir de hasta kaynanama bakıyorum. Evin işleri çok zorluyor beni. Yaşıyormuş gibi hissetmiyorum. Sadece saati ayarlanmış robot gibiyim, son 3 yıldır böyle hissediyorum."

'DEVLETİN DE UMURUNDA DEĞİLİZ'

"Öleceğini bile bile bu binada yaşamak zorunda olmanın çaresizliğini yaşıyorum. Kendimden geçtim ama çocuğum için her an deprem olacak kaygısı yaşıyorum. Korkuyoruz ama bir şey yapamıyoruz. Devletin de umurunda değiliz. Devlet bir şey yapmıyor sadece yapıyormuş gibi davranıyor. Belediye binalar sağlam mı diye inceleme yapmıyor. Yapsa da ev çürük çıkarsa nereye gideceğiz? Dışarıda kal-

maktan korkuyoruz» diyen Fatma'ya soruyoruz bu korkudan kurtulmanın bir yolu yok mu diye.

"Herkes birlikte bir şey yapmadığı sürece yaşayacağımız şeye boyun eğeceğiz. Ama korkudan konuşmak, mücadele etmek istemiyorlar. 18 bin lirayı kabullenmek durumunda kalıyorsun. 'Aç kalacağıma idare edeyim' diye diyerimizde sayıyoruz" diye yanıtıyor Fatma.

YA AÇLIK YA DEPREM ÖLDÜRECEK

Zeycan 60 yaşında. Eşinin emekli maaşı ile geçinmeye çalışıyor. Oturduğu bina 25-26 senelik. Birkaç gün önce emekli maaşına gelen zam yansımış, 9 bin 400 lira almış. "Ben bu para ile nasıl geçineceğim. Başka bir gelirim de yok" diyor Zeycan. Zeycan'a "Kendini yaşadığın evde güvende hissediyor musun?" diye sorduğumda, "Akşam yatarken acaba bugün deprem olur mu, bina yıkılırsa nasıl kurtuluruz diye düşünüyorum. Depreme dayanıklı binalar hangileridir, şu yeni bina depreme dayanıklı mıdır, kirası ne kadardır diye bakmadım hiç. Ödeyemeyeceğim için. Yeni bir binada kiralar 10 binden aşağıda değil. 9 bin 400 lirayla kiraya çıksam bile kirayı ödeyemem. Ya açlıktan ya depremden öleceğiz. Verdikleri emekli maaşları ile bizi ölüme terk ediyorlar" diye yanıt veriyor.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

'KARAR VERİCİ OLAN HALK OLSUN'

YEREL seçimlere adım adım yaklaşırken "Nasıl bir yerel yönetim istersin?" diye sorarsanız, "Ben halkçı bir yerel yönetim olsun" derim. İl ve ilçe belediyelerinde halk meclisleri kurulsun, bu halk meclislerinde kadınlar çoğunlukta olsun ve kadınların sorunlarına çözümler üretmek üzerine çalış-

malar olsun istiyorum. Şehri veya semti nasıl daha yaşanılır hale getirir miyiz? Ne mi olmalı? Mesela her bir sokağın ışıkları yanmalı ve kadınlar gece geç saatlerde işten çıkarken tacize uğrama korkusu olmadan evine güvenli bir şekilde gidebilmeli. Her mahallede belediyenin çocuk kreşleri olmalı ve anneler işe giderken çocuklarını bu belediye kreşlerine güvenerek bırakabilmeli. Yerel yönetimler yüksek ev kiraları karşısında sosyal belediyecilik anlayışıyla halkın yanında olmalı, bu konuda halkın yükünü hafifletmeli.

Ve deprem...Çok geriye gitmeye gerek yok. Bir yıl öncesine dönüp baktığımızda 6 Şubat depremlerinde binlerce canımızı kaybettik. Küçükçekmece sakinlerinden biri olarak İstanbul'da beklenen deprem için bütün ilçelerde binaları depreme dayanıklı hale getirerek insanlara mezar olacak binalar değil dimdik ayakta kalan binalar inşa edilsin.

Sanata, kültüre, bilime dayalı bir kent kurmak, çocuklarımıza güzel bir miras bırakmak ancak halkla birlikte olur. Kapıları yandaşa değil halka açılan kurumlar olsun. Karar vericiler kişi değil halk olsun. Halk sandığa attığı oyuyla yetkiyi kendine vermiş olsun...

Özgül
Küçükçekmece/İSTANBUL

Fotoğraf: Freepik

Fotoğraf: Google Maps ekran görüntüsü

Çözümü, sorunları yaşayanlar bilir

Adile DOĞAN
Esenyali-İstanbul

YEREL seçim sürecine yeniden girdik. Son bir aydır neredeyse her pazar, siyasi partiler lansmanlar düzenleyerek aday açıklamaları yapıyor. Belediye başkanlığından tutun, meclis üyeliğine kadar yüzlerce insan büyük paralar ödeyerek aday aday olduklar burjuva partilerde. Ama "Nasıl yöneteceğiz", "Nasıl bir belediyecilik olmalı?" kısımlarında gözle görünür pek bir şey yok. Yani, var da yok. Çünkü kişiler etrafında dönen bu süreçte, sadece "Ben seçilirsem şunlar, şunlar" diyerek verilen vaatler var. Peki emekçiler yerel seçimler için ne düşünüyor ve ne bekliyor?

Yoksul emekçi semtlerde sorunlar hiçbir zaman bitmediği gibi giderek katmerleşiyor. Özellikle semtte en çok vakit geçirmek zorunda olan kadınların yaşadığı sorunlar devasa. Ana sorun olan ulaşım, oldum olası çözülmedi. Şimdilerde daha fazla hatta. Çünkü nüfus büyüyor ama ulaşım hizmeti, artan ihtiyaca göre düzenlenmiyor.

İstanbul'un büyük ilçelerinden biri olan Pendik'i ele alalım. Belediyede kadınlara ayrılan bütçenin çok az olduğunu biliyoruz. Kadına yönelik şiddette 2'ci sırada yer alan Pendik'te kadınlar için sorunlar çok çeşitli ve çok fazla:

Yollar bozuk, kaldırımlar düzenli değil. Kadınların bebekleriyle dışarı çıkmakta sorun yaşıyor. Ayrıca engelli vatandaşlar için de aynı sorun, mahalle aralarında geçerli.

Ücretsiz kreş olmadığı için kadınlar çalışabilmek için ya tüm maaşlarını özel kreşlere veriyor ya da çocuklarını tarikat ve cemaatlerin açtıkları sağlıksız, güvenli olmayan, eğitimle uzaktan yakından ilgisi

olmayan sıbyan mekteplerine veriyorlar.

Şiddet çok fazla fakat bu bölgede kadınları belediye düzeyinde koruyacak sığınak yok. Seçimler yaklaştığı için bazı parklar yapıldı fakat onlar da güvenli değil.

Her yeri sürekli imara açan belediye, kadın ve çocuklar için sosyal bir alan oluşturmadı.

Uyuşturucunun artık ortaokul çağındaki çocuklar arasında kullanımı çok yaygın. Fakat çocukların uyuşturucu kullanmasının önüne geçebilecek bir mekanizma inatla oluşturulmuyor.

Var olan kültür merkezleri genelde kent merkezlerinde, emekçiler için erişilmesi çok zor. Ulaşım yapıları zam bile erişimi engelliyor.

Yoksulluk arttıkça kadınlar çocuklarının eğitimine katkıda bulunamıyor. Hazırlık okuyan çocuklar dershaneye yazılmıyor ve eğitimden geri kalıyor.

Deprem gibi daha büyük bir sorun var İstanbul'u bekleyen. Buna dair göstermelik işlerin dışında alınmış bir tane gerçek önlem yok.

EMEKTEN YANA BİR BELEDİYECİLİK İÇİN

Şimdi, ortalıktaki onca soruna rağmen yeniden adaylar. Rantçi ve hiçbir emekçi kadının sorunlarını çözmeyen bu anlayışa karşı ne yapmalı? Rantçi değil emekten yana bir belediye için, kim nerede aday olacaktan ziyade birlikte nasıl yöneteceğimizi tartışmalıyız. En geniş birliği halkla kurup, "Sorunu yaşayanlar bilir" dediğimiz bir anlayışı örgütlememiz lazım. Başta kadınların, bütün yönetim mekanizmalarına yönetmek için aday olacağı birliklerle emekten yana bir belediyeciliğin nasıl olacağını, işçi ve emekçilerle tartışmalı. Yaşadığımız her yeri bu rantçi zihniyetten kurtarmanın tek yolu birlikten geçiyor.

'Savaşla yurdumdan, depremle evimden oldum'

Aleyna ŞAHİN
Kayseri

YILLARDIR savaşın bitmediği yurdundan, ailesine yeni bir hayat kurmak için göç eden Meryem; hayatını geride bırakarak Antakya'ya yerleşmiş. Hayatının yavaş yavaş düzeleceğini umut eden, çocuklarının iyi bir eğitim alacağını düşünen Meryem hiç beklemediği bir felaket ile karşı karşıya geldi. Savaşın ve yıkımın acısını derinden hissederken, 6 Şubat depremi ile tüm düzeni tekrar altüst olmuş Meryem'in.

"Önceden bombaların yaktığı enkazları görürken, şimdi içinde komşularımın bedenlerinin kaldığı enkazları gördüm. Antakya çok kötü bir durumdaydı. Haftalarca doğru düzgün kimse gelmedi. Halep nasıl haritadan silinmek üzereyse yeni şehrimiz Antakya'da aynı halde." diye anlattı Meryem depremi. "Komşularım göçmen olduğum için beni hiç dışlamadılar, hep beraberdik. Yardım konusunda ise bizim ailemizden önce başka ailelere vermeleri gerektiğine ve eğer kalırsa bize getireceklerine dair sözleri çok duyduk. Zaten 5 kişilik bir aileyiz. Komşularımız da kalabalık ailelere sahipler. 3 aile bir çadıra sığamazdık. Biz de gitmeye karar verdik" diyerek bir sohbet arasında Samsun'da eğitimin iyi olduğunu duyduklarını ve hiç bilmedikleri Samsun'a bilet alarak yeni bir yaşam kurma hayaliyle yola çıktıklarını anlattı.

Samsun'da KYK yurtlarından birinde kalmaya başlayan Meryem ve ailesi, 4-5 ay yurtta bir şekilde hayatlarını idame ettirmeye çalışmışlar. Yurttan çıkmaları istendiğinde ne yapacağını bilemeyen Meryem ve ailesi Ağustos ayının sonunda tekrar Antakya'ya dönmüş. Şubat ayında bıraktığı Antakya'nın hiç iyileş-

mediğini görmüş. Bir süre orada yaşamaya çalışmışlar ama artık okullar başlayacağından ve çocuklarının Antakya'daki yıkımdan sonra Samsun'u sevmelerinden dolayı, ne yapacaklarını bilemez bir halde Samsun'a dönmek zorunda kalmışlar.

'ARTIK BİZİ DEPREMEZDE OLARAK GÖRMÜYÖRLER'

"Başta, depremezedek olduğumuz için herkes bize kapılarını çok rahat açarken artık durum değişmişti. Hem dilimiz farklıydı hem kimliğimiz. Antakya'da dilimizi konuşan çok kişi vardı. Göçmen olmayanlar da biliyordu dilimizi ama Samsun öyle değil. Artık bizi depremezedek olarak görmüyorlardı" diyerek Samsun'da yaşadıkları zorlukları paylaştı Meryem. "İş bulsak da dilimizden ve kimliğimizden kaynaklı istenmiyorduk. Bir ev bulabilsek kiralari çok yüksek, ödeme şansımız yoktu. Göçmen olduğumuz için kirayı daha da artıranlar vardı, sırf oturmamızı istedikleri için" diyen Meryem, para hırsının bu denli olmasının kendisini şaşırttığını dile getirdi. "Bir savaş ile yurdumdan, bir deprem ile evimden oldum. Her şeyim bitti, bir tek ailem kaldı yanımda" diyen Meryem, sonunda bir iş ve ev bulabildiklerini ve çocukları okula yazdırdıklarını söyledi. Meryem, "Birinci sınıfa başlayan kızım sınıfında ilk okuma yazma öğrenen öğrencilerden biri oldu. Geç de olsa tekrardan umut dolu bir evimiz oldu" dedi. Yeni şehrinde olası bir depreme hazırlık yapan ve her an tetikte olduğunu söyleyen Meryem kendisini daha iyi hissettiğini ve el sanatları kursuna giderek kendini geliştirmek istediğini söyledi.

Fotoğraf: Louai Barakat Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0

Ankara'da kadınlara sorduk:

'Kenti birlikte yönetmek mümkün mü?'

Yasemin ÖZTÜRK
Ayşe YILMAZ
Ankara-Sincan

Yerel seçimler yaklaştıkça partiler ve adaylar eğilim anketleri yaptırarak aday oldukları yöredeki oy oranlarını, hangi adayın seçilme şansının daha yüksek olduğunu anlamaya çalışıyorlar. Yerel seçimlere doğru giderken ayakları yere basmayan, oy avcılığına dönüşen seçim vaatleri havada uçmaya başladı. "Halkın yerel yönetimlerden çözmesini beklediği sorunlar nelerdir?", "Yerel yönetimleri halkla birlikte yönetmek nasıl mümkün?" sorularına ise yanıt arayan yok.

Üstenci ve halkı politikadan soyutlayan bu anlayışa karşı alternatif bir çalışmanın başlangıcı olarak hazırladığımız anketimizle yola koyulduk. Etimesgut ve Sincan ilçesine bağlı Ertuğrulgazi ve Oğuzlar mahallelerinde uygulamak üzere bir anket hazırladık. İki ilçenin sınırında komşu ve iç içe geçmiş bu iki mahallenin sorunları ortak ve farklı belediyelere bağlı olmaları nedeniyle pilot yerler olarak belirledik.

Çaldığımız kapıları genellikle kadınlar açtı. Dolayısıyla anketin 4'te 3'ünü kadınlarla yaptık. Ankete katılan kadınların 3'te ikisi ev kadını diğer 3'te biri ise işçi, emekli, memur, çiftçi ve işsiz kadınlardı. Erkeklerin ise 6'da biri öğrenci, 6'da üçü işçi, 6'da ikisi ise emeklilerdi.

ÜCRETSİZ KREŞ VE YAŞLI BAKIM EVİ YAPILSIN

Ankete katılanların tamamı her iki mahallede de geceleri de açık olan ücretsiz kreş talebini dile geti-

riken, Sincan ve Etimesgut ilçe belediyesinin modern, donanımlı yaşlı bakım evi açması gerektiğini söylediler. Oğuzlar Mahallesi'nden ankete katılanlar ise pazar yerinin acil ihtiyaç olduğunu belirtirken, pazar yeri yapılması konusunda mahalleli ile birlikte çalışma yapmayacak muhtar adaylarına oy vermeyeceklerini söylediler.

ALT YAPI VE ULAŞIM YETERSİZ

Ankete katılanlar her iki mahallede de özellikle sabah ve akşam saatleri ile hafta sonlarında ulaşım güçlükleri yaşadığını, EGO otobüsleri ve minibüs sayısının artırılması gerektiğini ifade ettiler. Sokak ve caddelerde aydınlatmayı anket katılımcılarının yüzde 50'si yeterli bulurken ilçe belediyesinin sosyal yardımlarına ilişkin soruları ağırlıklı olarak "fikrim yok" şeklinde yanıtladılar.

'ENGELLİ ÇOCUĞUM BÜTÜN GÜN EVDE'

Çocuklara yönelik belediye hizmetlerine ilişkin sorulara ise ağırlıklı olarak "yetersiz" yanıtı verilirken, az da olsa

bu konuda fikrinin olmadığını belirtenler de oldu. Engelli çocuğu olan bir anne: "Belediyesinin engelliler için hiç özel bir etkinliği yok, ilçe alt yapısı engellilere göre yapılandırılmamış. Bütün gün çocuğum evden, odadan dışarı çıkmıyor, sosyalleşemiyor" dedi.

KADIN LOKALİ YENİDEN AÇILSIN!

Oğuzlar Mahallesi'ndeki katılımcıların tamamı, kadınların bir araya gelebileceği sorunlarını, günlük sıkıntı ve sevinçlerini paylaşabileceği, hizmetlerin belediye tarafından ücretsiz karşılandığı bir kadın lokaline ihtiyaç olduğunu belirtirken, Ertuğrulgazi Mahallesi'ndeki anket katılımcılarının tamamı ise var olan kadın lokalinin pandemide kapatıldığını, kadın lokalinin yeniden açılması gerektiğini ifade ettiler.

SAĞLIK TARAMASI YAPILSIN

Kadın ve çocuklara yönelik sağlık taramalarının yapılması gerektiğini vurgulayan anket katılımcılarının 3'ünde birinin ise muhtarlık tarafından duyurulmadığı için var olan sağlık taramalarından da haberdar olmadıkları

gözlemlendi. Sağlık Bakanlığının yanı sıra ilçe belediyelerin de kadın ve çocuklara yönelik sağlık taramaları yapılması gerektiği belirtildi.

BAKIM KADINLARIN ÜZERİNDE BÜYÜK YÜK

Anketimizi yapmaya devam ediyoruz. Yaptığımız anket bir kez daha gösterdi ki evde yaşlı ve çocuk bakımı kadınların üzerinde büyük bir yük. Kadınlar ev işi, yaşlı ve çocuk bakımı derken eve hapsolüyor, mahalle hatta sokak dışında ilçe merkezine bile gidemez hale geliyor. Ev ekonomisine katkıda bulunmak için evden yapabilecekleri veya yarım gün çalışabilecekleri düşük ücretli, esnek çalışmaya da mahkum ediliyor. Bu noktada yerel yönetim anlayışının önemi bir kez daha ortaya çıkıyor. Kreşlerin kar amaçlı özel sektöre bırakıldığı ve yaşlı bakımını devletin kamu hizmeti olarak sunmaması muhtarlıklara bu konuda yapılan başvuruların çokluğundan da anlaşılabilir. Dolayısıyla çocuk ve yaşlı bakımının işçi ve emekçi aileler için yoksulluğun derinleştiği bu koşullarda daha zor ve çekilemez hale gelmekte. Bu hizmetlerin belediyeler ve/veya devlet tarafından halkın kolayca ulaşabileceği şekilde verilmesi, karşılanması gerekiyor.

BAKIM EMEĞİ TOPLUMSALLAŞTIRILSIN

Hayal gibi görünen çocuk ve yaşlı bakım merkezleri gerçekten bir hayal mi? Geçmişte Sovyet deneyimine baktığımızda ev işlerinin, çocuk ve yaşlı bakımının toplumsallaştırıldığı ve devlet tarafından ücretsiz olarak bir halk hizmeti olarak verildiğini görüyoruz. Sovyetlerde toplumsallaştırma bununla da sınırlı değildi, aynı zamanda emperyalist savaş, iç savaş ve dış müdahalelerin yol açtığı çocukların evsiz kalması, ailesini kaybetmesi ya da çocukların bakımsızlığı, so-kağa terk edilmişliği de kapsayan tüm çocukların bakım ve eğitimini kapsayan toplumsallaştırma idi.

İLK YERLEŞİM MAHALLESİ MUHTAR ADAYI HATİCE MEYDAN:

‘Mahallemizi birlikte yönetelim’

Ülkü AKKAYA
Batıkent-Ankara

Yerel seçimler yaklaştıkça hem adaylar belli olmaya başladı hem de seçim çalışmalarını hareketlendi. Ankara’da Batıkent’in en eski yerleşim yerlerinden biri olan İlk yerleşim Mahallesi’nin muhtar adaylarından biri de yıllarca Maliyede çalışmış bir kamu emekçisi olan Hatice Meydan. Hem sendikal mücadele hem de kadın mücadelesi içinden gelen Meydan ile muhtar olmaya karar verme sürecini, yerel yönetimlerin neden önemli olduğunu ve mahalle sakinleriyle birlikte neler yapmayı planladıklarını konuştuk.

MAHALLEDEKİ KADINLARIN DESTEĞİYLE ADAY OLMAYA KARAR VERDİM

Meydan; bugüne kadar birçok kadın derneğinde, etkinliklerde, ka-

dın mücadelesinin içinde yer almış bir kadın. Kadımlarla birlikte yaşadıkları sorunlar üzerine konuşurken, “Ne yapabiliriz?” fikri üzerinden gelişmiş aday olma süreci. Mahalledeki kadınlar Meydan’ı bu konuda hem desteklemişler hem de cesaretlendirmişler. Muhtar aday olma süreci de böyle başlamış. Mahallenin okul, kreş, park, kadınların sosyalleşebilecekleri alanlar, engelliler için hem sosyalleşebilecekleri hem de hayatlarını daha yaşanılır kılabilecekleri alanların ihtiyacı gibi birçok sorunu buluyor.

KADINLARIN EN ÖNEMLİ SORUNU GEÇİM DERDİ

Mahalledeki kadınların durumunu ve yerel yönetimlerden beklentilerini Meydan şöyle anlatıyor: “Kendi ürettikleri ürünleri satabilecekleri ya da taksit edebilecekleri pazarları talep ediyorlar. Kadınların bunları istemesinin en büyük sebebinin geçim sıkıntısı olduğunu düşünüyorum.

Fotoğraf: Kişisel arşiv

Ankara Batıkent, İlk yerleşim Mahallesi’nin muhtar adaylarından biri de kamu emekçisi olan Hatice Meydan: ‘Tüm sorunları kadınlarla birlikte çözeceğiz.’

Evine üç beş kuruş da olsa katkı sağlayacak bir gelir kapısını bu şekilde sağlamaya çalışıyorlar. Keşke geçim sıkıntısı yaşamayıp bunları düşünmeden, kendimize vakit ayırabileceğimiz sosyal, kültürel etkinlikleri düşünür olsaydık.”

KADIN ADAYLARA DESTEK OLDUKÇA FAZLA

Meydan, “Yerel belediyelerle çözebileceğimiz sorunları tespit edip yerel yönetimlerden talepte bulunmak ve bu sorunların çözümü için mücadele etmek planlarımız içinde” diye belirtiyor. Meydan, kadın adaylara mahallede desteğin oldukça fazla olduğunu da ekliyor, “Kadınların sorunları daha iyi çözeceklerine inanıyorlar”. Meydan, hem kadınların yerel seçimlerde aday olması gerektiğini hem de kendisinin bu süreçte karar verişini anlatıyor: “Kadınlar aile sorunları, maddi sıkıntıları ve özel sorunları hakkında bile kadın muhtarlar

daha rahat sohbet edebiliyor. Bu durum, kadın dayanışmasının ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkarıyor.”

KADINLAR ÇÖZÜM ÜRETEN BİR NOKTADA BULUYOR

Kadınların tüm sorunlarını birbiriyle dertleşerek ve birbirini destekleyerek aşmaya çalıştığını belirten Meydan, çalışmalarını şöyle anlatıyor: “Kadınlar bu kadar sorun yaşarken, bir kadın muhtarla bu sorunlarını paylaşarak çözmeye çalışıyor ve kadınlar bu noktada anlaşılabilir, çözüm üreten bir noktada buluşuyor. Bu yüzden çalışmalarımızda kapı kapı gezip sohbet ettiğimiz kadınlarla çıkarttığımız kararımız, ‘mahallemizi birlikte yönetelim’ oldu. Tüm sorunların kadın dayanışmasıyla ve mücadeleyle üstesinden gelebileceğimizin inancıyla bu yola çıktık. Biz bu sorunların çözümü için, tüm kadınlarla bir araya gelerek yolumuza devam etme kararı aldık.”

AKÇAKONAK’IN İLK KADIN MUHTAR ADAYI ELİF AKÇANERİK:

Sorunlar kadınlarla birlikte çözülecek

Fotoğraf: Kişisel arşiv

Tahsine SARAN
Söke-Aydın

ELİF ile 6 yıl önce Söke, Akçakonak köyündeki Sibaş fabrikasında, sendikaya üye oldukları için işten atılan işçilerin direnişinde tanışmıştık. Telefonumda “direnişçi Elif” diye kayıtlı bu yüzden. “Sendika haklı” deyip, direnen Sibaş işçilerinin içindeydi iki çocuğuyla Elif. O süreçten bugüne Elif ile görüşmemiz hep sürdü. Elif, uzun süre işsiz kaldıktan sonra Söke’de Hayal Seramik’te işe başladı ve her gittiği yerde hak arama mücadelesini etrafındakilere kavratmaya devam ediyor.

Genel seçim dönemi ziyarete gittiğimizde “Köyüme muhtar aday olmayı düşünüyorum” demişti. Bugün yerel seçim sürecinde “İmkansız diye bir şey yoktur. Kadınların ve köylülerimin desteğiyle zor görünen her şey kolayla-

şır, değişir” diyerek köyünün ilk kadın muhtar adaylığına talip. Elif Akçanerik’ten muhtarlık süreci ve çalışmalarını dinleyelim: “Aydın’ın Söke ilçesine bağlı Akçakonak köyünün muhtar adayiyim. Akçakonak benim doğduğum, büyüdüğüm köy. Köyümü çok seviyorum. Köyümdeki birçok ekşiğin giderilmesi için mücadeleye hazır, ilk kadın Muhtar adayiyim. Köyümün insanları çok çalışkan, ekmeğini dağdan, taştan kazanan insanlar. 2024 yılında olmamıza rağmen bir sağlık ocağına bile sahip değiliz. Köyümün çocuklarının oyun oynayabileceği bir parkları bile yok. Alt yapımız yok. Yağmur yağdığı zaman okulun önü nehir gibi akıyor. Kadınlar için mesleki eğitim alabilecekleri alanlar olsa ne kadar faydalı olur. Muhtar aday olduğumda kadınların bana attıkları tebrik mesajları, bu yolda yürümem için beni daha da cesa-

retlendirdi. Birçok kadın benim için çalışmaya başladı. Gittiğim ev ziyaretlerinde çok sıcak karşılandım. Onların desteğiyle inancım daha da kuvvetlendi. Azalarımı; yarısı erkek, yarısı kadın olacak şekilde seçelim diye kararlaştırdık. Bütün evleri gezip birebir konuşmak istiyorum. Bu arada bütün köylüme eksikliklerin üstesinden, onların desteği ve tecrübesiyle geleceğimizi anlatıyorum. Bu arada ben bir fabrika işçisiyim. İki çocuk annesiyim. ‘Kader gayrete aşkırtır’ diyorum. Kazanacağımıza inanıyorum. İnsan eğer gerçekten inanırsa üstesinden gelebileceği hiçbir şey yoktur. 6 yıl önce Sibaş direnişimizde bizim hep yanımızda olan ve bize yol gösteren, biz kadınların sesi Ekmek ve Gül’e bugün yine yanımda olup, duygularımı ve çalışmalarımı siz kadınlarla paylaşmamı sağladığı için teşekkür ediyorum.”

İstanbul, İstanbul olalı hiç görmedi böyle rant

Ezgi TATLI
İstanbul

5 yıl önce gerçekleşen yerel seçimlerde AKP iktidarı, Ankara ve İstanbul belediyelerini kaybetmişti. Bu büyük kayıp sonrası AKP'nin bu seçimler için önüne koyduğu en temel hedef İstanbul'u ve Ankara'yı geri almak oldu. Bu süreçte AKP'nin İstanbul'u geri almak için kimi aday göstereceği merak konusuydu. O isim açıklandı: Murat Kurum.

KİM BU MURAT KURUM?

Murat Kurum aslında hiçbirimize yabancı bir isim değil. Başkanlık sistemi geldiğinde kabinede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı olarak yerini aldı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı olmadan önce ise 2005 yılında TOKİ'de Uygulama Daire Başkanlığında uzman olarak çalıştı. 2006-2008 yılları arasında TOKİ İstanbul Uygulama Daire Başkanlığı Avrupa Yakası Uygulama Şube Müdürlüğü, 2009-2018 yılları arasında T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı İştiraki Emlak Konut GYO A.Ş. Genel Müdürü görevlerinde bulundu.

BU GÖREV SÜREÇLERİNDE NELER YAPTI?

Murat Kurum dendiğinde akla ilk gelen şey kentsel dönüşüm oluyor. Bulduğu görev süreçlerinde İstanbul'da yürütülen kentsel dönüşüm projelerinin esas yürütücülerinden biri. Fikirtepe'nin dönüşümünden tutalım da yoksul mahallelerin birçoğunu kentsel dönüşüm adıyla, "Depreme dayanıklı konut yapacağız, halkımızı mağdur etmeyeceğiz" diyerek dönüştürmüş,

birçok insanın evsiz kalmasına neden olmuştu. TOKİ projeleriyle uygun evler vereceği vaadinde bulduktan sonra evleri teslim etmemesi de tepki çekmişti.

İMAR AFFININ YÜRÜTÜCÜSÜ

Özellikle 2018 yılında 6 milyon konuta "imar affı" adı altında yapı kayıt belgesinin verilmesinde öncü olmuştu. Bunlarla birlikte kuralsız, kaçak inşa edilen tüm yapılarla göz yumulmuştu. Bu göz yumuşlar, deprem sürecinde birçok binanın yıkılmasına ve birçok insanın hayatını kaybetmesine sebep oldu. Murat Kurum imar affının yürütücülerinden biri olarak bu yıkımların sorumlularındandı.

AKP NEDEN ADAY GÖSTERDİ?

Yukarıda saydığımız, Murat Kurum'un imzası bulunan projeler kentlerin ranta, talana açılmasını sağlayan ve insanların yaşam alanlarını yok eden projelerin ta kendisi. Kurum, en kritik bakanlıklardan biri olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında görev yaptığı süre boyunca inşaat projelerinden tutalım, Kanal İstanbul'a kadar gerekli izin ve yasal süreçleri sermayenin lehine olacak şekilde ayarlamış bir isim. Bu rant dağıtım süreçlerinin başrollerinden olmasıyla birlikte AKP'nin ranta ve talana dayalı yönetim anlayışını en ileriden sahiplenen ve yürüten birisi. Bu da aslında neden Murat Kurum'un aday gösterildiğini açıklar nitelikte. AKP iktidarı beş yıl önce kaldığı yerden İstanbul'u küresel ve yerli sermaye gruplarının zenginliklerine zenginlik katacak şekilde düzenlemeye devam etmek, kentin her karışını bu sermaye gruplarının kâr alanı haline getirmek ve sermayedarlar arasında pay etmek derdinde.

Esenyurt'ta muhtar adayı Duygu Cankan: 'Kadınlar ayrımcılık değil beraberlik istiyor'

MERHABA Ekmek ve Gül okurları,

Ben İstanbul Esenyurt'ta yaşıyorum. Üç yılı aşkındır Hadımköy'de bir aile evinde aşçı olarak çalışıyorum. Bir kızım var, birlikte yaşadığım. Aynı zamanda Ardahan ili Damal ilçesi Seyitören Köyü Derneği'nin Yönetim Kurulu'ndayım. Önümüzde yerel seçimler ve muhtarlık seçimlerinde ben de hem mahalledeki eşimin dostumun hem de kadınların desteği ile Atatürk Mahallesi'nde muhtar adayım.

Aralık ayında başlattığımız muhtarlık çalışmamıza hız kesmeden devam ediyoruz, çünkü artık kadınların hem yerel yönetimlerde hem de hayatın her alanında kendi sözünü söyleyebileceği alanlar yaratmamız lazım. Ben de kendi yaşadığım mahallede muhtar adayı olarak bir adım attım. Mahallede ihtiyaçları gidermek edeceğimize birlikte karar veriyoruz. Kadınlar istekli ama alan yok. Bir kurs, bir sosyal alan, bir kütüphane, bir park yok. Şimdi sıvıyoruz kolları mahallemizi daha yaşanılır yapmak için.

Yaklaşık iki aydır sürdürdüğümüz bu çalışmada en çok öne çıkan şey kadınların birbirine her anlamda nasıl ihtiyaç duyduğunu görmek oldu. Her gelen siyasetin kendi insanını kayırdığı, küçücük mahallemizde bile artık ayyuka çıkmış durumda. Kadınlar

ve çocuklar ayrımcılık değil beraberlik istiyor. İhtiyaç olan şey bu. Çokça ev ziyaretleri yaptık ve kadınların taleplerinden biri siyasi fikirlerinden dolayı ayrımcılığa uğramamaktı. CHP'li olanın AKP'liyi ötekileştirdiği, AKP'li olanın CHP'liyi ötekileştirdiği bir hayat istemiyor kadınlar. Altı üstü, yan yana oturuyorlar yıllardır. Düğününde, cenazesinde birbirine omuz olmuş, nefes olmuşlar ama bir şekilde iş dönüyor dolaşiyor ayrımcılığa geliyor. Bu kez kadınlar kararlı. Hep birlikte ayırtırmadan yönetmeyi, mahallede ne yapılacağına hep beraber karar vermeyi istiyorlar.

Çocuklar için de ihtiyaçlar çok fazla. Park ihtiyacı, kurs ihtiyacı, derslere destek ihtiyacı... Bunlar mahallede yine en çok öne çıkan şeylerden bazıları. Aslında bu ihtiyaçların kendisi bile eğitim sisteminin ne kadar çürümüş olduğunun bir göstergesi. Okulda o kadar niteliksiz ki verilen eğitim, devlet okuluna giden her çocuğun ekstra kursa desteğe ihtiyacı oluyor. Bunlar için de hep birlikte ne yapabiliriz diye konuşuyoruz. Kimlerle, hangi kurumlarla görüşüp adım atabiliriz diye fikir alışverişi yapıyoruz. Seçim zamanına kadar var gücümüzle devam edeceğimiz çalışmaya. Hayatımızı yeniden kurmaya, çiçeklendirmeye mahallemizden başlayacağız. Kadınların olduğu, elinin değdiği neresi güzelleşmemiş ki? Şimdi sıra bizim mahallemizde.

Duygu CANKAN
Esenyurt/İSTANBUL

'Boşanmak zor bir süreç olsa da yalnız değiliz'

Bahar SÖZEN
Çubuk-Ankara

Fabrikada çalışan Esmâ ile boşanma aşamasında, fabrikada ve daha pek çok yerde yaşadığı sorunları konuşuyoruz. Boşanma sürecini Esmâ şöyle anlatıyor: "İlk yıllarımız çok güzeldi aslında, ama sonraki 10 sene şiddet, alkol ve borçla geçti. Eşim çok alkol alırdı. Aldıkça da beni döverdi. Her seferinde şiddet, bir öncekine göre artıyordu. Zaten boşanmak istemem de öyle başladı. 'Bu sefer beni öldürecek' dedim, bıçaklandım. Sonra boşanma kararı verdim. Başta ailem destek olsa da şimdi yanımda değil. Şimdi, 'Başkasıyla karşılaşıp evlensen ondan ne çıkacağı belli değil, bununla devam et' diyorlar. Hâlbuki ben, hem çocuğumun hem de kendi canımın derdindeyim" diyor.

'BİR ŞEY OLSA SES ÇIKARMIYORUZ'

Kadınların yoğunlukta bulunduğu bir fabrikada çalışan Esmâ, boşanma haberinin duyulmasıyla bazı insanların ona farklı davranmaya başladığını ve oradaki pek çok kadının bu sorunu yaşadığını söylüyor. "Bizim fabrikada boşanmışsan ya da boşanıyorsan ve bu duyulduysa ne olursa olsun seni bir şekilde rahatsız ederler. Banda gelip 'Tanışalım mı' denmesinden tutun, takip edilmeye kadar. Durumdan rahatsız olduğumuzu yukarıya söylesek de bir karşılığı yok. Mesela bir arkadaşımız servis şoförü tarafından taciz ve takip ediliyordu. Sonrasında bunu yönetime söylemiş. Yönetim durumu ilgilendiklerini belirtmiş. Üç ay görmedik adamı. Sonra bir gördük ki başka servise vermişler sadece" diyor. Fabrikada kadınların çoğunun boşanan kadınlar olduğunu söyleyen Esmâ, kadınların yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "Hepimiz mecburuz çalışmaya. Yalnız başımızayız, evde çocuk var bakman gereken. Bu yüzden de ne olursa olsun ses çıkartamı-

yoruz. Yemeklerden böcek çıkıyor, susuyoruz; iş kazası oluyor, elimiz, parmaklarımız kesiliyor, susuyoruz. Dul kadınlar derneği mi bu fabrika? Bu kadar boşanmış kadını bir araya toplamaya çalışsan toplayamazsın. Onlar da görüyor bizim mecburiyetimizi, kullanıyorlar."

'EV SAHİBİM DE BOŞANMAMI KULLANMAYA ÇALIŞIYOR'

Ev sahibinin de benzer bir şekilde davrandığından bahseden Esmâ sıkıntılarını fabrika ile sınırlı olmadığını şöyle anlatıyor: "Ev sahibim evli. Zaten asgari ücret aldığım için yaşadığım ev bodrum katında, sobalı bir ev. Bu eve mecbur olduğumu ev sahibi biliyor. Şimdi başka bir eve geçsem en kötü 9 bin lira kira vermem gerekir. Zaten benim maaşım 17 bin lira. Faturalar, borçlar, çocuğumun masrafı, market derken asla yaşayamam. Durumun bu olduğunu bilen ev sahibi de bana iğrenç tekliflerde bulunuyor, 'Boşanıyorsun da yalnız kalıyorsun. İstersen sana yardımcı olurum' diyor, ama gerçekten yardımcı olmak istediği için değil, bu durumu kullanmak istediği için böyle."

'KİMSE BİZE BÖYLE DAVRANAMAZ'

Esmâ, yaşadığı zorluklara karşı çok dirençli ve kararlı olduğunu ifade ediyor: "Bunlar her yerde var; mahallede, evde. Ama ben boşanmak isteyen arkadaşlarıma da söylüyorum, biz kendi ayaklarımızın üzerinde durduğumuz sürece kimse bize dokunamaz. Boşanma meselesine kadar birçok arkadaşım bana hem maddi hem manevi destek oldu. Hiçbirimiz yalnız değiliz. Bu yaşadıklarımızı kabul etmek zorunda da değiliz. Ben şimdi ayaklarımın üzerinde duruyorum. Fabrikada yaşadıklarımızı da kadın arkadaşlarımızla birlikte çözmeye çalışıyoruz. Kimse bize böyle davranamaz. Onlar bize böyle davranmayı hak görüyorlarsa, biz de onlara nasıl davranacağımızı biliyoruz."

Cizim: Öykü Özöğüt Hekim/Ekmek ve Gül

Saray engellileri yok sayıyor

ENGELLİLER, Türkiye genelinde kesilen engelli aylıkları için CİMER üzerinden Cumhurbaşkanına taleplerini ilettiler fakat bu talep karşılık bulmadı. Engelliler bir kez daha insani yaşam koşullarının uzağında bırakıldı.

Valiliğin ve sosyal hizmetlerin kapısında kuyruk oluşturan engelliler de sonuç alamadılar. Raporları yüzde 70'in altında olanlar 2 bin, yüzde 70'in üstünde olanlar 4 bin lira alıyorlar. Bununla aile geçindirmek zorunda kalanlar var ve aile bakımı almak zorlaştırdı. Aylıklar, çocuğun mama parasına yetmiyor. Hava koşullarına rağmen bir yerlerden randevu kopartmaya çalışıyorlar. Saray tarafından yok sayılan engelliler sonuç alamayınca karıncalar gibi yollarına devam ediyorlar.

Zekine DÜNDAR
MALATYA

Görsel: Canva Pro

Dul maaşıyla geçinmek ne kadar mümkün?

BEN 48 yaşında dul maaşıyla geçinmek zorunda kalan bir kadını. Her yıl maaşlara zam haberleri günlerce hatta haftalarca her yerde konuşuluyor. Asgari ücretle geçinmeye çalışmanın bu kadar zor olduğu bir dönemde dul ve yetim maaşıyla geçinebilmek ya da bu parayla geçinenleri düşünen yok. En düşük emekli maaşının da altında bir maaşla geçinmeye çalışıyoruz. Ben gene kendimi şanslı hissediyorum çünkü evim var, kiracı değilim. Hem kiracı olup hem daha yeni 8 bin 500 lira olan maaşla başkaları nasıl geçinir bilemiyorum. Elektrik, su ve doğalgazı da öyle bol keseden açıp kullanmıyorum. Hayatımın hiçbir döneminde böyle kullanmadım zaten. Şimdi bu parayla kullanabilmem çok mümkün değil. Tutumlu olup, her şeyi kıt kanaat kullanma alışkanlık haline gelmiş. Ülkeyi yönetenler çok acımasız. Zaten çalışan emeğinin karşılığını alamıyor. Hele biz çalışmayıp bu parayla hayatını sürdürenlerse sorumluların umurunda değil.

Tülin
Esenyalı/İSTANBUL

'Biz dul ve yetimler sürekli arka plandayız'

47 yaşındayım. Dul ve yetim maaşıyla geçinmeye çalışıyorum. Kirada değilim ama elektrik, su doğal gaz ve market, pazar alışverişine ancak yetiyorum. Market ve pazar alışverişini kilo ile değil, tane veya yarım kilo şeklinde almaya çalışıyorum. Giyim de bir ihtiyaç, onu da istediğim gibi alamıyorum. Sürekli bir şeyler kısmak zorundayım. Geçinebilmek için enflasyon yüksek olmamalı her zamda fiyatlar taban olmalı.

Maaşım 10 bin liranın altında olduğu için geçinmek çok zor. Devlet dul ve yetimlerin maaşına yeteri kadar zam yapmıyor. Dul ve yetim ma-

aşı, hisse oranına göre veriliyor. SSK ve Bağkur'dan emekliye zam veriliyor, biz dul ve yetimler sürekli arka plandayız. Emekli maaşımız asgari ücretin üstünde 20 bin değildir. O da az ama devlet bunu bile vermez, hep aza kanat etmemizi söylüyor. Yapabiliyorlarsa kendileri geçinsin, bakalım. Maaş kesintilerini biliyorum, genelde ilaç ve özelde muayene olduğunda kesinti yapılıyor. Emekli maaşlarının dul ve yetim maaşlarıyla aynı olması lazım diye düşünüyorum.

Fethiye UÇAK
Pendik/İSTANBUL

Fotoğraf: Evrensel

8 MART'A GİDERKEN SÖMÜRÜ DİŞLİLERİNİ MÜCADELEMİZ KIRACAK

Nuray ÖZTÜRK

“Faiz neden, enflasyon sonuç” da dese iktidar ya da tam tersini “faizleri yükseltip, enflasyonu düşürecek” de dese işçi ve emekçiler için sonuç değişmiyor. Yoksulluk ve sömürü katmerleşiyor. Patronların kârları yüzde 400 katlanırken, emekçilerin kazancı bir boğazı doyurmaya yetmiyor. Bu değişmeyen sonucun altında ise en çok kadınlar kalıyor. “Yeni” programıyla AKP iktidarı, çalışma yaşamında aile ile uyumlu bir konfor alanı sunma makyajıyla kadınlara güvencesizlik ve düşük ücret anlamına gelen daha esnek, kısmı, uzaktan, yarı zamanlı çalışma uygulamalarını sunuyor. Yoksulluğun katmerlenmesiyle arşa varan ev içi yüklerin baş sorumlusu olarak kadınları konumlandırıyor.

Sonuç olarak ürettiği pantolonu hayatında bir kez bile alıp giyememiş, bütün boş zamanını yaşamak için çalışmaya ayıran işçi ve emekçi kadınların, üniversitede okumak için düşük ücretlere çalışmak zorunda kalan genç kadınların sayısı artıyor. İyice gericileşen ve paralı hale gelen eğitim sistemi nedeniyle eğitimden koparılan liseli, havasına, suyuna, toprağına göz konulan, göz koyanların yanında kölece çalışmaya mahkum edilen köylü kadınların sayıları giderek artıyor. Nasıl geçineceğim? Ne yiyip, ne içeceğim? Okula nasıl gideceğim? Bu derlerle birlikte şiddet de turmanı-yor.

SERMAYEYE KÂR, GERİCİLİĞE ZEMİN VARSA HAK DA VAR!

Bu politikaların bir parçası olarak makbul ve itaatkar kadın yaratmak üzere yoksulluğun etrafı dini tarikatlarla kuşatılırken, kadınların eşitlik ve şiddetten koruma adına ne kadar hakları varsa bir bir hedefe koyuyor AKP. Seçme seçilme, örgütlenme hakları, eğitim ve sağlık haklarına ancak sermayeye kâr sağladığı ve kendi gerici emellerine uygun olduğu sürece izin veriliyor. Kendisine oy verdiği sürece oyun geçerli sayıldığı, verilen ücreti, kölelik koşullarını kabul ettiği sürece çalışabilen, patronun güdümünde bir sendikaysa örgütlenmesine müsaade edildiği bir tablo bize sunuluyor. Yoksulluğa, şiddete katlandı, sosyal yardımlara muhtaçlığı kabul edildiği sürece varlığını kabul edildiği ve bütün bunları fitrat, kader, ilahi bir emir olarak gören tarikatlarda yan yana geldiği sürece örgütlenme, dayanışmanın uygun görülmediği bir kadın tasarrufu bu.

Bu tasarrufla düne rahmet okutacak hızda kadınların hayatını zapturapt altına almak için elinden geleni arkasına koymuyor. Ve biz Lawrence'da, Lyon'da, Meşhed'de, New York'ta, Şikago'da, Petersburg'daki işçi kadınların bir asrı aşkın süre önce yaşadığı aynı gerçeklikle 2024 yılı 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününe hazırlanıyoruz. Yani yeni diye sunulanın tarihi epey eski... Ama bizim bugünü de içinde barındıran mücadele tarihimize öyle!

8 MART BİZİM GÜNÜMÜZ

2. ULUSLARARASI Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda (Kopenhag, 1910) alınan tarihi karar doğrultusunda 19 Mart 1911'de dünyanın birçok ülkesinde ilk kez düzenlenen uluslararası kadınlar gününde “Kadınlara Oy Hakkı!” sloganıyla bir milyondan fazla kadın sokaklara çıkıp tüm kadınlar için sosyal ve siyasal hak eşitliği talep etti.

Almanya başta olmak üzere Avrupa ülkelerinde 19 Mart tarihinin seçilmesinin bir nedeni de, 1848 devrimi sırasında yaşanan ve çok sayıda kadın işçinin katıldığı, can verdiği olayları anmaktır. Böylelikle uluslararası kadınlar gününün dayandığı mücadele geleneği de vurgulanmış olacaktır.

Rusya'da 8 Mart 1917, işçi kadınların tarihi bir güne imza atmaya başladığı gerçekleşti. Tekstil işçisi kadınlar Bolşeviklerin Petrograd Komitesi'nin Uluslararası Kadınlar Günü'nde açığa, savaşa ve Çarlığa karşı sokağa çıkma çağrısına uydu. 8 Mart'ta fabrikaların ve atölyelerin çoğunluğunda grev ilan edildi. Sokağa dökülenler sadece işçi kadınlar değil, açlık ve sefaletle boğuşan emekçi kadınlar da “ekmek” talebiyle gösterilere katılıyor. Fabrika ve atölyelerin önüne giden emekçi kadınlar erkek işçileri çıkarıp

ÖZAK TEKSTİL'DE
BASKIYA TEHDİDE VE
İŞÇİ KİYİMİNE SON!

VARILACAK YOLUMUZ; TUTUNACAK MÜCADELEMİZ VAR!

EMEKÇİ kadınların mücadele tarihi bugünün sanki hiç değişmeyecekmiş gibi gelen sorunlarına, başka tür-lüsü mümkün değilmiş gibi gelen çalışma ve yaşama koşullarına karşı deneyim ve birikimlerle dolu. Sonuç olarak işçi ve emekçi kadınların varılacak daha çok yolu olsa da tutunacak dalı var!

İNSANCA YAŞAM İÇİN

EVDEKİ tek çalışan olsa dahi düşük ücretler ve kötü çalışma koşullarına karşı sendika seçme özgürlüğünden vazgeçmeyen Özak işçisi kadınların kararlılığı ve örgütlü birliğine ve bu tutumun işçi kadınlar açısından ne kadar önemli olduğunu bilen kadınların omzuna koyduğu kaban ile dayanışmasına tutunacağız. “6 ayın, 6 yıl gibi gelmediği” insanca çalışma ve yaşama koşulları için yoksulluk sınırı üzerinde ücretler, sendika seçme hakkı ve günde 7, haftada 35 saat iş günü taleplerimiz için mücadeleyi yükselteceğiz.

İŞÇİ SENDİKALARI İÇİN

OECD ülkeleri arasında Türkiye'de kayıtlı çalışan her 100 kadın işçiden yalnızca 10'u sendikali, yüzde 35 seviyelerinde olan kayıt dışı istihdam da dahil edildiğinde kadınların gerçek sendikalaşma oranı yüzde 6.2. Ancak sadece sendikalaşmak yetmiyor, sadece patronlara karşı değil, patronla birlik olup hakkını arayan kadın işçiyi işten atıran sendikal bürokrasiye karşı da mücadele edip, sendikaları işçilerin kendi örgütleri haline getireceğiz.

YEMEK HAKKI İÇİN

BARINMADIĞI için kaydını yaptıramayan üniversiteli genç kadınların isyanı, vergilerimiz özel okullara ve yurtlara peşkeş çekilirken içinden haşere çıkan yurt yemeklerine karşı yemek-hane boykotları örgütleyen, bakımı yapılmadığı için asansör faciasında can veren Zeren için sokaklara dökülen binlerce üniversiteli genç kadının “yeter” diyen çığlığını örgütlülüğümüzle büyüteceğiz. Çocukların sağlıklı beslenme hakkı için bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek kampanyasını ilmek ilmek örgütleyen kadınların mücadelesinden tutunacak, parasız, bilimsel, ana dilde, laik eğitim için isyanımızı örgütlü mücadeleye dönüştüreceğiz. Vazgeçmeyen Özak işçisi kadınların kararlılığı ve örgütlü birliğine ve bu tutumun işçi kadınlar açısından ne kadar önemli olduğunu bilen kadınların omzuna koyduğu kaban ile dayanışmasına tutunacağız. “6 ayın, 6 yıl gibi gelmediği” insanca çalışma ve yaşama koşulları için yoksulluk sınırı üzerinde ücretler, sendika seçme hakkı ve günde 7, haftada 35 saat iş günü taleplerimiz için mücadeleyi yükselteceğiz.

BİLİMSEL EĞİTİM İÇİN

ÇEDES gibi protokollerle okulları medreseye çevirmeye çalışanlara, Diyanetin fetvalarıyla belirlenen gerici müfredata karşı, bu çocuklar ne yapacak sorusunun cevabını bilimsel ve laik eğitim için okul okul, semt semt imza toplayan, dilekçeler hazırlayan, eylem ve mitingler örgütleyen, gerçekten laik ve eşit bir yaşam için mücadele eden kadınların biriktirdiklerinde arayacağız.

GÜVENLİ YAŞAM İÇİN

6 ŞUBAT depremlerinde hamile kadınların bile işe çağrıldığı, bir yandan birçok emekçi kadının işsizlik ve yoksulluğa cebelleştiği iki yüzlülüğe karşı sadece kendi için değil, kilometrelerce uzaktaki kız kardeşlerinin talepleri için de örgütlenen kadınların iradesini, cesaretini kuşanacağız. Sağlıklı konutlarda barınma hakkı, güvenli kentler, güvenli yaşam için dayanışmayı da mücadeleyi de yükselteceğiz. Tarım alanlarını, sulak arazileri, ormanları maden şirketlerinin talanına açanlara karşı, Akbelen'de ağaçlar kesilmesin diye nöbet tutan köylü kadınların mücadelesinden öğreneceğiz.

HEPİMİZİN GELECEĞİ İÇİN

81 YERDE değil 181 yerde de örgütleseler aile şuralarını, nafaka hakkından da eşitlik hakkından da vazgeçmeyen kadınların sesini çöğaltacağız. Tıpkı soyadı hakkını kazandığımız gibi bir gece ansızın kaybettiğimiz haklarımızı da yeniden kazanacağımız bilinciyle daha kalıcı örgütler kurmak üzere harekete geçeceğiz. Seçim kampanyalarında LGBTİ karşıtlığıyla nefreti örgütleyenlerin, ayrımcı politikalarının karşısında eşit yurttaşlık hakkı için kenetlenen, bütün kız kardeşlerinin elini bırakmayan kadınların bu politikalara karşı sokakları dolduran öfkesine güveneceğiz.

EİŞİT BİR YAŞAM İÇİN

AGROBAY'da işçi kadınları kapı önüne koyan sermayenin girişimci kadın yıldızlarıyla, işçi kadınların mücadelesini aynı potada eritmeye çalışanların süslü sözlerine karşı eşit, özgür, insanca yaşam koşullarını değiştirmek üzere daha ileriden tutum alacağız.

ÖRGÜTLÜ MÜCADELEYLE 8 MART'A

8 MART Dünya emekçi kadınlar günü yaklaşırken yoksulluk ve eşitsizlikleri yeniden üreten, şiddetli tirmandıran sömürü çarkına çomak sokacak ve gittikçe o çarkı kırıp dağıtacak birlikleri kurmak için mücadelemiz var. Bu mücadeleyi örgütlemek için atacağımız adımların dayanağı olan birikimimiz var. Her gün mücadeleye yazılan birikimi, eşit özgür şiddetsiz bir hayatı kurmak üzere büyüteceğimiz bir 8 Mart'ı örgütlemek üzere de sorumluluklarımız var.

'Gül dağıtarak sesimizi kesemezsiniz'

İlknur HAYLAZ
İstanbul-Esenyalı

Dışarıda yağmur, biz de sıcak çay... Tekstil işçileriyle sohbetimizde bir soruyu ortaya atıyorum: 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü deyince ilk aklınıza gelen ne? Gelen kahkaha ile birlikte cevap "Gratis hediye kartı" oldu. Diğer bir işçi de "Ne olsun gül dağıtıyorlar" dedi. Kahkaha attık, geçtik ama hepimiz ciddiyetin de farkındaydık.

Daha önceden 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü hakkında hiçbir şeyi bilmediğini söyleyen kadın işçi, "Sadece tek bildiğim kadınlar günü olmasıydı. Ama sonradan öğrendim ki 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günüymüş. Bir tekstil fabrikasında çıkan yangınla beraber özellikle kadınların direnişe geçmesiyle 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ortaya çıkmış. Asıl beni etkileyen bu olmuştu. Çünkü ben de bir fabrika işçisiyim. 8 Mart'ta ben de alanlarda olmayı çok isterdim ama maalesef o gün bile çalışıyoruz, fabrikanın bize yaptığı tek şey bir Gratis kartı. Bütün kadınlar da bu kartın bu seneki limitini merak ediyorlar. 8 Mart deyince yıllarımı fabrikada verdiğim için aklıma ilk gelen de Gratis kartı oluyor" dedi. Bazı fabrikalarda da sadece gül verdiklerini bunun da pek işe yaramadığını söyledi. 2 sene önce de 8 Mart günleri fabrikasındaki kadınlara makyaj çantası dağıtıldığını belirten işçi, "Fabrikada bizim kadınlığımızı vurgulamak için süsümüze püsümüze daha düşünün olmamız gerektiği gibi düşünüldüğü için bize bu tarz hediyeler veriliyor. İşçiler de kirasını, faturasını zor ödeyip kendine bakamadıkları için doğal olarak bu

Fotoğraf: Evrensel

Tekstil işçileriyle sohbetimizde bir soruyu ortaya atıyorum: 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü deyince ilk aklınıza gelen ne?

hediyeye çok mutlu oluyorlar. Bize fabrikada 'kadın kadını kıskanır' cümlesini öğretiyorlar. 8 Mart'ta izinli olmayı ben de çok isterim ama o iş yerine kalmış bir şey. Keşke devlet bunu yasallaştırmış olsaydı da bütün kadınlar 8 Mart'ta sokaklarda olsaydık" dedi.

Diğer bir kadın işçi ise 8 Mart'ın, kadınların güçlü mücadelesi ile haklarını kazandığı bir gün olduğunu, 2024 yılında olmamıza rağmen hâlâ bu haklarımızı elimizden almak istediklerini, bunun için de kendi aralarında mücadele içine girdiklerini söyledi. "Durmadan yasa değiştirmeye çalışıyorlar. Biz kadınlar olarak onların ne yapmak istediklerinin gayet

de farkındayız. 2024 yılında daha çok taleplerimiz var. 8 Mart'ta da bu taleplerimizi alanlarda bağırarak söyleyeceğiz. En başta biz kadınlar olarak bir güvencemiz yok. Her yerde bir kadın şiddete uğruyor. Bunun için sokaklarda avazımızın çıktığı kadar bağırıp haykırıyoruz. E tabii ki ülkede adalet olmayınca, bizi de arka plana atınca haliyle de iş yerinde kadınlara yönelik taciz ve mobbingin önü açılmış oluyor. Tabii kendi haklarını bilen kadınlar bunun önüne bir şekilde geçmeye çalışıyor. Ki iş yerlerinde kadınların özel hayatlarına dahi karışıyorlar. Bazı fabrikalarda bile kadının servisine binışine kıyafetine bile müdahale etmeye

çalışıyorlar" diyerek kadınların özellikle 8 Mart'ta daha güçlü birleşmesi gerektiğini söyledi.

PATRON KÂRINDAN AZALMASIN DİYE 8 MART İZİNİ VERMİYOR

Bazı fabrikalarda 8 Mart'ta kadınların izinli olduğunu duyan işçi, "Bizim fabrikamızın yüzde 80'i kadın olduğu için ve o gün izinli olursak patron üretimin duracağını bildiğinden kar edebilmek için bizi işe çağırıyor. Burada da hem işçiye hem de sendikalara iş düşüyor. Fabrikada 8 Mart için kadınlar çok heyecanlı oluyor. 'Sokağa çıkalım! Biz de alanlarda olalım! Taleplerimizi biz de dile getirelim!' diyorlar ama seçimden sonra bu umut daha da kırılmış oldu. 'Sokağa çıkıyoruz ama bir şey olmuyor' diyerek pes etme yoluna gidiyorlar. Ama yanlış anlaşılmasın yine de sokağa çıkmak için emek veriyorlar" diyerek fabrikalarda mücadelenin asla durmayacağını belirtti.

Diğer bir kadın işçi de 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olduğunu işçiliğe ilk adımı attığı zaman öğrendiğini söyledi. Bugünün kolay kazanılmadığını belirten işçi, "Bizim de pes etmeye niyetimiz yok. Açlık sınırının altında çalışıyoruz ve en büyük talebimiz, eşit işe eşit ücret olması, fabrikalarda mobbinge maruz kalıyoruz, biz bunu istemiyoruz. Çocuklarımızı evde bırakıp geç saatlere kadar çalışmak zorunda kalıyoruz. Mesaiye kalmak zorunda kalıyoruz. Biz işçi kadınlar bu yüzden alanlarda olacağız. Emnim o güne mesai yazarlar. Bir de gül dağıtırlar, sesimizi kesmeye çalışırlar ama biz taleplerimizle haykırmaya devam edeceğiz." dedi.

ÖZAK TEKSTİL İŞÇİSİ YAZDI:

'Kadınlar olarak imkansızı becerdik'

MERHABA sevgili Ekmek ve Gül okurları.

Ben Özak Tekstil işçilerinden Funda, 28 yaşındayım, Şanlıurfa'da yaşıyorum. Toplam 7 kardeşiz, geçim sıkıntıları nedeniyle üniversiteyi 2'nci sınıfta bırakmak zorunda kaldım ve bir kahvaltılıkünefe salonunda çalışmaya başladım. Lise ve ortaokul dönemlerinde de satış danışmanlığı yaptım. Kısacası hayata erken atıldım.

Son olarak Özak Tekstil'de işe başladım. Hayatın en zorlu süreci burada başlamıştı. Özak Tekstil demek emek sömürüsü, emeğin hiçe sayıldığı bir firma demekti. Her gün yüzlerce işçinin zorla gece 3'e kadar çalışması, sosyal hayatının yok oluşu, ailesinin yüzünü görememesi kadar acınacak bir halde çalışmaya mahkum bırakılması çok zordu. Ben de hayatın bütün yükünü omuzlamış ve üretim müdürünü görünce korkan biriydim. Sessiz, işine gücüne bakan, her haksızlığa karşı

susan, yutkunan biriydim. Orada kadın olmak daha da zordu. Güç gösterisini kadınlara yapıyorlardı. Her seferinde farklı hakaretle kadın kimliğimizi yok ediyorlardı.

İçerideki bu süreci, sendika değişikliğiyle hallederiz diye düşündük ve sendikamızı değiştirdik. O noktadan sonra ikna ve baskı odaları kuruldu.

Orada insanlar sendika değiştirmeye zorlandı. Biz tek tek yakalayıp tehdit ettikler, "İşinizden, tazminatınızdan olmak istemiyorsanız bu konuyla ilgilenmeyin" dediler. Ancak biz, sendikalaştıkları için işten atılan arkadaşlarımızla birlikte direnişe geçtik.

Direniş çok farklı bir boyuttu. İçeride biriktir-

diklerimin tümü büyük bir öfkeye dönüştü. Karşıma Özak müdürünü alıp haykırdım. Direnişe geçince bir baktık ki karşıımızda kolluk kuvvetleri, komandolar, vali, müftü... Bir yandan da başta ailelerimiz de karşıımızdaydı çünkü henüz neden bir araya geldiğimiz ve mücadele ettiğimiz bilincinde değildiler. Biz direnişimizle güçlendikçe ailelerimizin fikri değişti. Hak arayanlar olarak çoğaldık ve hakkımızın peşinde koşmaya başladık.

Kadınlar olarak bu mücadelede en ön saflarda olmak gurur verici. Hayatın tüm zorluklarını başarıyla sırtladık, imkansızı becerdik. Mücadelemiz hayatın her tarafında devam edecek. Siz okurlar da birlik olmayı, birlikte yürümeyi unutmayın çünkü ancak bu şekilde kazanım elde edebiliriz.

Funda BAKIŞ
URFA

Fotoğraf: Evrensel

Nasıl bir sendikaya ihtiyacımız var?

‘Sendikal bürokrasi var diye sendikasızlığı tercih etmek değil, sendikaları taleplerimizi kazanmada bir araç olarak nasıl değerlendireceğimize dair adımlar atmaya ihtiyacımız var.’

Deniz LAZ

Metal sektöründe TİS görüşmeleri sona erdi. Süreç sonunda sendikalı metal işçilerinin ortalama ücreti 27 bin lira civarına yükseldi. İşçilerin kimi ücretleri idare eder buldu, kimisi “kötü” dedi.

MESS görüşmeleri sürecinde neredeyse tüm işçilerin odağı ücretlerin ne olacağı üzerinedi. Böyle olması elbette çok normal. Çünkü geçinmek ve yaşamak hepimizin en büyük problemi. Ama ücretlerle birlikte tartışmamız gereken birçok konu olduğu da oldukça açık. Çünkü “Hiç yoktan iyi” dediğimiz ücretleri alabilmek, kazanılmış haklara sahip çıkabilmek ancak mücadele ile mümkün. Bunun için ihtiyacımız olan şey de birlikte hareket etmek. Bu birliğin bir yanı sendikalı olmak. Sendikalı olmak denince bu sayfalarda da sıkça tartıştığımız, sendika nasıl olmalı sorusu çıkıyor karşımıza.

İŞÇİ MASADA DEĞİŞTİRİCİ OLUYOR

“Nasıl bir sendika olmalı?” diye sorduğumuzda, karşımıza sendikal bürokrasinin olmadığı bir sendikacılık, gerçek bir sınıf sendikacılığı yanıtı çıkıyor. Metal iş kolundaki sözleşme görüşmelerinde gördük ki sendikal muhalefet aslında bizi çok daha kazançlı bir konuma getiriyor. ZF Sach ve Sarkuysan işçileri grev konusundaki dirençleriyle masada birçok şeyin değişmesine sebep oldular. Bu örnek, sendikal bürokrasi gibi bir canavarın karşısında sendikal muhalefetin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Bugünkü sendikaları sınıf sendikacılığı çizgisine getirecek olan da sendikal muhalefetin güçlenmesidir. Sendikalar işçilerin öz örgütleridir. Sendikal bürokrasiyi kırarak olan da işçilerin ta kendisidir.

SINIF SENDİKACILIĞININ BİR ÖRNEĞİ: BİRTEK-SEN

SENDİKAL bürokrasiye rağmen örgütlü olmanın gücü birçok kazanımı da beraberinde getirmiştir. Bu yüzden birçok fabrikanın korkulu rüyası, işçilerinin sendikalaşmasıdır. Çünkü birlik güç demektir. Günümüzde sınıf sendikacılığının ör-

neklerine ender rastlanıyor. Son zamanlarda Özak Tekstil’deki mücadelesini takip ettiğimiz BİRTEK-SEN sınıf sendikacılığının nasıl olması gerektiğinin bir örneği.

Özak’ta örneğini gördüğümüz gibi sınıf sendikacılığının benimsenmesi kadın işçi-

lerin de mücadelesinin güçlenmesini önünü açıyor. İş yerlerinde olması gereken kreşlerden regl iznine, tüm taleplerimiz için birlikte mücadele etmenin, taleplerimizi kazanmanın da önünü açacak bir sendikal anlayış bu.

SENDİKASIZLIK BİR ÇÖZÜM DEĞİL

SINIF sendikacılığı kadın işçiler için büyük öneme sahip. Sendikaların işçilerin çıkarları için çalışması demek eşitlik temelli olması anlamına da gelecektir. Yani kadın işçilerin özel taleplerinin sahiplenilmesi, patronların kadın işçilerin taleplerini göz ardı edemeyecek bir örgütlülüğün sağlanmasının imkanlarının yaratılması demek.

Sendikalar bugünlerde sendikal bürokrasi ile sıkça anılıyor olsa da işçilerin kazanımlarını elde etmelerinde oynadıkları rol yadsınmaz. Sendikal bürokrasi var diye sendikasızlığı tercih etmek değil, sendikaları taleplerimizi kazanmada bir araç olarak nasıl değerlendireceğimize dair adımlar atmaya ihtiyacımız var.

İŞÇİLERİN DENETLEDİĞİ ŞEFFAF SENDİKALAR

SINIF sendikacılığından kastımız nedir? Sendikalar, işçilerin öz örgütleri olarak hakları ve talepleri için mücadele ettikleri birlikler olarak ortaya çıkmıştır. İşçilerin patron karşısındaki örgütlülüğünün temsil sendikaları, işçilerle beraber işçiler için hareket etmesi gerekir. Birlikte hareket etmek, yalnızca örgütlü olduğu yerindeki işçilerle değil, tüm sektörlerdeki tüm işçiler için işçilerle birlikte hareket etmektir.

Örneğin kamu işçilerinin ek zam talebi karşısında sarı sendikaların iktidarla beraber talebi bastırma çabasının karşı-

sında işçiler, sendikacılardan maaşlarını açıklamalarını istedi. Üstelik sadece kendi örgütlü oldukları sendikaların yöneticilerinin değil, Türk-İş başkanı Ergün Atalay’ın da maaşını açıklamasını istedi. Elbette bu sınıf sendikacılığına bir örnek olarak gösterilemez ancak sendikaların şeffaf olması gerektiğine işaret eden bir taleptir. Bugün sendikalar salt sınıfın çıkarı için mücadele edebilirlerse ve işçiler tarafından denetlenirse şeffaf olacak, yöneticiler işçilerden aldıkları aidatlarla daha yüksek maaşlarla daha konforlu yaşamayacak. Sendikalar işçilerin haklarını gözeten, işçilerin örgütü olacak.

MESS SÜRECİNİN DUDULLU OSB VE İMES'E YANSIMALARI:

'Metal işçilerinin eylemleri bize güç oldu'

Fotoğraf: DHA

Ayla SULTAN
Ümraniye-İstanbul

Aylarca süren toplu sözleşme hazırlıkları sonucu 130 bin metal işçisini kapsayan MESS grup toplu sözleşmeleri grev başlamak üzereyken anlaşmayla sonuçlandı. Metal işkolunda MESS grup toplu sözleşme kapsamındaki iş yerlerinde örgütlü, Birleşik Metal-İş, Türk Metal Sendikası, Özçelik-İş sendikası üyesi işçiler sendikalarını zorlayarak metal patronlarının dayatmalarına direndiler. MESS dayatmalarına karşı grev kararı alan sendikalardan DİSK'e bağlı Birleşik Metal-İş ise bir grev kararı aldı. Ancak Birleşik Metal-İş'in grevinden bir gün önce sözleşme imzalandı.

Biz Dudullu OSB'de ve İMES'te bulunan kadın metal işçilerine MESS grup toplu sözleşmelerinin yansımalarını ve sonuçlarını, önümüzdeki sürece ilişkin düşüncelerini sorduk.

BU KEZ PATRON
SENDİKACILIĞI TUTMADI

Entes Elektrikte çalışan kadın işçiler-

den biri, "Biz henüz sendikalı değiliz, çok örgütlü de sayılmayız. MESS sözleşmelerini hep takip ettik. Çay molasında, yemekte, servis içinde hep konuştuk durduk. Çünkü patronlar aldıkları her kararı birbirine sorar ona göre uygularlar. Ücret artışlarında bile sendikalarında, derneklerinde ve odalarında bir araya gelirler, bizim geleceğimizi karartan kararlar alırlar. Şimdi sendikalaşmak için çabalyoruz" diyor.

Aynı işyerinde çalışan başka bir kadın işçi ise, MESS sözleşmelerinin kendilerine yapılacak ücret artışlarına olan etkisinden bahsederek "130 bin işçinin kaderine bizim de kaderimiz bağlıydı. Nasıl ki GAMAK işçilerinin ücret artışı yaptığı her sözleşme İMES işçilerini etkiliyorsa, bu sözleşme de bizi etkiliyordu. Ücretlerimize asgari ücretteki artışla birlikte yansıdı. Tabii ki yoksulluk sınırı 48 bin lira iken ücretler bu düzeyde değil, bunun bu düzeye gelmemesinde de sendikaların rolü var. Türk Metal Sendikası ve Özçelik-İş sendikaları patronların emniyet supabı gibi olunca ancak bu kadar olur" diye konuşuyor.

'METAL İŞÇİLERİNİN EYLEMLERİNİ HEYECANLA İZLEDİK'

EFİ Elektrikte çalışan bir kadın işçi ise, geçmişte Birleşik Metal-İş sendikasında örgütlendikleri deneyimi hatırlatarak, önümüzdeki süreçte sendikalı olmanın ve örgütlenmenin hayati olduğunu söylüyor ve ekliyor: "MESS grup toplu sözleşmelerinde işçi kardeşlerimizin her eylemi bizi çok kamçladı. Onların her videosunu, her eylem görüntüsünü izleyip biz de onlar gibi olalım dedik. Ücretler 50 bin liraya çekilmedi tabi ama artış oranı bize de kısmen yansıdı."

'TİS İŞÇİYE SORULMADAN İMZALANAMAZ'

Hitachi Elektrikte çalışan bir işçi ise, hiçbir sendikadan işçiye sormadan toplu sözleşme imzalanmaması gerektiğini, bunun olması için de işçilerin, iş yeri komiteleri kurmasını söylüyor. TİS toplantılarına katılırken sendikadan hep işçiye sorması gerektiğini düşünüyor: "Bunu sendikamız Birleşik Metal-İş iyi yapıyor. Örgütsüz iş yerleri sendikalı olmak için sendika komitesi veya iş yeri komiteleri kurulmalı. Her TİS oturumu işçiye açıklanmalı ve işçilerin denetiminde yapılmalı. İşçi temsilcilerinin olmadığı hiçbir TİS kabul edilmemeli."

'MESS EYLEMLERİ BİZE MORAL OLDU'

Armsan Silah fabrikasında çalışan bir kadın işçi, Ümraniye'deki fabrikada bir kez Birleşik Metal-İş sendikasında örgütlenme deneyimi yaşadıklarını, bunun sonucunda Dudullu OSB'deki fabrikada sınıf sendika gelmesin diye 2-3 bin lira patronun ücret artışı yaptığını anlatıyor. "MESS toplu sözleşmelerindeki eylemler tüm buradaki metal patronlarını ürüttü. Bize moral oldu. Buna rağmen ücretlerimiz hâlâ 30 bin değil. 20 bin ve üzeri, bir kısım arkadaşlarımız hâlâ asgari ücret alıyor. Yeniden sendikalaşmamız gerek."

Stoger Silahta çalışan bir kadın işçi ise, Türk Metal Sendikasının örgütlediği her yerde patronla danışıklı dövüş olduğunu düşündüğünü söylüyor. Buna örnek olarak da fabrika temsilcilerinin hep atama yoluyla belirlenmesini veriyor ve saymaya devam ediyor: "TİS görüşmelerinin hiçbir safhasına katılmıyoruz" MESS sürecini ise "Sözleşme sürecinde MESS çok dayatmacı geldi. İki yıllık sözleşmeleri üç yıla çıkaracaklardı. Bu kabul edilmedi. Sefalet ücret artışı olunca da dananın kuyruğu koyma. Türk Metal Sendikası bile grev kelimesini ağzına aldı" diye değerlendiriyor.

İMES'TEKİ METAL ATÖLYELERİNİN ROTASI OLDU MESS SÖZLEŞMESİ

İMES içinde bulunan Bilimplantta çalışan kadın işçi, "İki yıl önce olsaydı İMES'teki herhangi bir kadın işçi 'bana ne' der, geçerdi. Ama artık öyle değil. Çünkü ürettiğimiz bir implantın değeri kadar bile ücret alamıyoruz. Şimdi iki yıl öncesi gibi bakmıyoruz. Ücretler düşük. Dökümhanelerde bile çalıştırılıyor. Aldığımız ücret asgari ücretin 2 bin lira üstü. Tek başına kiramızı bile karşılamıyor. O açıdan GAMAK toplu sözleşmesi ve MESS grup toplu sözleşmeleri bizi çok etkiliyor. Biz iş yerimizde birlik olacağız. Başka bir yol kalmadı" diye konuşuyor.

Ata Tüfekte çalışan bir kadın işçi ise, "8 yıldır sabah akşam çalıştım ancak 22 bin lira alıyorum, İMES'te çalışıyorsan hakkın hukukun yok demektir. Metal işçilerinin fabrikasının içinde, dışında yürüyüş yapmaları bizi cesaretlendirdi. İlk olarak ilk işimiz sendikalı olmak için kolları sıvamak. İMES'te bu gerekli" diyor.

TİS görüşmelerinde ne olduğunu bilen tek işçi yok

Merhaba Ekmek ve gül okurları,

Biz Esenyurt'ta bir metal fabrikasından yazıyoruz. Türk Metal'in örgütlü olduğu ancak MESS kapsamında olmayan bir fabrikayız. Bildiğiniz üzere metal işçilerini doğrudan ilgilendiren sözleşme imzalandı. Ancak MESS kapsamında dışındaki iş yerlerinde hâlâ sözleşmeler imzalanmış değil. Bizim fabrikada yaklaşık 5 aydır süren görüşmelerde ne olup bittiğini bilen bir tek işçi yok. Çünkü geçtiğimiz dönem olduğu gibi bu dönem de sendikamız bize tek bir şey dahi sormadan ve

açıklamadan pazarlığa oturdu.

Ne temsilciler bir açıklama yapıyor ne sendika yöneticileri. Artık hepimiz sabrımızın son noktasındayız. Anlaşma sağlanamıyorsa sendika grev için gerekli hazırlıkları başlatmalı. Bizim artık bir gün daha bekleyecek sabrımız yok. Madem MESS kapsamında yüzde yüzün üzerinde zam alabiliyorlar, o halde biz de en az MESS kapsamındaki iş yerlerinin aldığı zammı istiyoruz, daha düşük bir zam oranını kabul etmiyoruz. Geçtiğimiz sözleşmede asgari ücrete yapılan

her zamda ücretlerimiz asgari ücretin altında kaldı, yoksulluk ve açlık sınırından bahsetmiyoruz bile!

Türk Metal'e buradan da bir kez daha seslenmiş olalım, şeffaf bir süreç yürütmediniz, zam oranımızı açıklamadınız, sözleşme maddelerini açıklamadınız. Artık yeter. Tüm metal işçisi arkadaşlarımızı da bu mücadele çatısı altında toplanmaya çağırıyoruz.

Metal işçisi kadınlar
Esenyurt/İSTANBUL

Fotoğraf: Evrensel

Patronların formülü: Sayı baskısı, işten çıkarma

Mine ÇELİK
Tuzla-İstanbul

Günün ilk ışıklarının yandığı evlerden yollara düşen insanlar. Bağcıkları yarı bağlanmış, caddeye doğru servise yetişmeye çalışan koşar ayaklar, solgun yüzler. Bu havalarda servise kendisini atabilenden mutlusu yok tabii.

Sonra başlar trafik. Sanayinin yolları taştan, ah bu deri koku bizi çıkarır baştan. Hadi şimdi uyu uyuyabilirsen...

Serviste ısınmaya çalışırken yine taktık parmağı montun delik cebine. Yama tutar cinsten de değil artık. Ne zamandan beri mi? Asgari ücret görüşmelerinden bu yana. Hemen hemen tüm fabrikalarda artan baskılar, tutanaklar ve işten çıkartmalar ile karşı karşıya gelmeye devam ediyor işçi arkadaşlarımız. Formülü şöyle açıklıyorum: Asgari ücret görüşmeleri başlar, sayı vb. baskılar artar. Asgari ücret açıklanır, performans bahanesiyle işten çıkarmalar başlar. Bu formülü farklı fabrikalarda çalışan işçi kadınlar ile daha da aydınlatıp, çeşitlendiriyoruz.

Fotoğraf: Freepik

KAFANI KALDIR YA DA KALDIRMA KAPİYİ İŞARET EDİYORLAR

"SON 20 günde 7 arkadaşımız işten çıkarıldı. Zaten bir ayı aşkındır sayı baskıları ile kafamızı işimizden kaldırtmıyorlardı. Sonucu da kafamızı kaldırsak da kaldırmazsak da kapıyı göstermek oldu. Daha kalifiye departmanlarda çalışan işçi arkadaşların bazılarını da henüz işten çıkartmasalar da onları da mobbing ile 'hizaya' getirmeye çalışıyorlar."

BİZİ NELERİN BEKLEDİĞİNİ BİZ SEÇECEĞİZ

"EYLÜL ayından beri sözleşme sürecimiz devam ediyor. İş yeri temsilcilerimiz arabulucu raporunun da geldiğini söylediler. İşverenin teklifi gelmezse yasal olan grev sürecimize girmemiz gerekiyor. MESS'e bağlı olmayan sözleşme sürecinde, iki dönemdir 'MESS sözleşmesi kapsamında bir sözleşme' denilerek bir süreç yürütülüyor. Sözleşme süreci başladığından bu yana fabrikada 3 kez bir haftayı aşan duruşlar gerçekleşti, yine duruştan kaynaklı işe gitmiyoruz. Geçen ay, bir bölümde eski üretim tarzı ile

firmanın devam edemeyeceği açıklamasıyla 25 işçi arkadaşımız işten çıkarılmıştı. Hayatlarımız pamuk ipliğinde bağlı, iyi bir sözleşme için patronun ayak oyunları açık. Biz nelerin beklediği ise, olabilecek içerisinden hangisini seçeceğimizden geçiyor."

PRİM YA ALIRIZ YA ALAMAYIZ...

"Tuzla Serbest Bölge'de kurulu, 110 civarı işçinin çalıştığı bir metal fabrikasında çalışıyorum. Maaşımız asgari ücretin çok az üzerinde. İnce işçiliğin ihtiyacı olarak kadın işçiler üretimin çoğunluğunu oluşturuyor. Sendikamız bir iş yeri ve kadınların maaşının evin ek geliri görülmesi eğilimi, bizim fabrikamızda bir iyileştirmenin sözünü dahi geçirmiyor. Zam ya da işleyişe dair hak talep edebileceğimiz en ufak bir mekanizma yok. Ana maaşa ek, sadece bir promosyon sistemi var. Takım liderlerimiz saatlik olarak sayılarımızı alır, insan kaynaklarına iletir. Takım liderinin kanaatiyle birlikte de promosyon sisteminin bizlere yansması belirlenir. Ya alırız ya alamayız. Kıstası lidere bağlı yani.

Ürettiğimiz ürünlerin satışı piyasada epey yüksek. Birimizin maaşı kadar tek bir ürün. Ama bu ara üretim yavaşladı. Öncesinde yoğun bir alım vardı, şimdi durdu. Stokları tamamladılar muhtemelen. Geçen bir arkadaşımız performanstan dolayı işten çıkarıldı. Tedirginiz. Burada aldığımız maaşı her yerde alabiliriz ama bu dönemde elindekinden olmak çok zor."

STOĞUNU TAMAMLADI, GÖZDEN ÇIKARDI

"BEN Tuzla'da bir kablo fabrikasında çalışıyordum. Son 1 ayda ben de dahil 35-40 kişi işten çıkarıldık. Gerçekçe gösterdikleri, performansı dayandırdıkları şey ise bize yapılan saatlik sayı baskıları ile oldu. Zaten asgari ücret süreci ile birlikte fabrikadaki hava birden değişmişti ve sayı baskıları her geçen gün artmıştı. Madem işten çıkarılacaklardı, daha üzerinden 6 ay geçmeden bu kadar yoğun alımı niye yaptılar? Stoklarını tamamladı, rutine dönünce bizleri gözden çıkardı. Çıkarılanlar olarak çoğumuz yeni işçiyiz zaten. Ne hak talep edebiliriz ne de başka bir şey. Patron sisteminin taktiği ne kadar da belli."

Sağlık emekçileri mutsuz, umutsuz, tükenmiş

Derya COŞKUN
Elazığ

SAĞLIK emekçilerinin iş yoğunluğu arttıkça artıyor. Ocak ayında hastanelerde sağlık emekçileriyle yaptığımız görüşmelerde sağlık emekçilerinin çalışma koşullarına dair neler düşündüklerini konuştuk. Fırat Üniversitesinde çalışan bir hemşire, "Kovid-19 vakalarının yoğun olduğu ve kısıtlamaların yapıldığı dönemde herkes evinde çocuklarıyla ve yakınlarıyla birlikte o süreci atlatırken, biz sağlık çalışanları sürekli mesai dedik. Çocuklarımıza bakacak bakıcı bulamadık. Sonuç ne oldu? Sadece alkışlandık. Aynı Sağlık Bakanı o dönem ne dedi? 'Sağlık çalışanları hakkı ödenmez. Gerçekten de ödemedi. Kovid öncesi Elazığ depremini yaşadık. Arkasından 6 Şubat Maraş depremiyle Elazığ'da da sürekli depremi hissettik. O durumda da yine sağlık çalışanları kendi çocuklarını ve yakınlarını bırakarak deprem bölgesine koştu ve canla başla gönüllü çalıştı. Tüm bunlara rağmen aldığımız ücret yoksulluk sınırının altında kalıyor. Düşünsenize eskiden yılda bir defa da olsa tatile gidebiliyorduk şimdi tatil hakkını bile kuramıyoruz" diye anlatıyor.

Fırat Üniversitesi Diyaliz Bölümünde çalışan hem-

Fotoğraf: Evrensel

şire de hasta artışından ve çalışma koşullarının ne kadar zorlaştığından bahsediyor: "Ben neredeyse 30 yıllık hemşireyim. Diyalizde o kadar çok hasta var ki artık dayanamıyorum, hâlâ icap nöbeti tutuyorum. Artık icap nöbetinden çıkmak istiyorum. Benden daha az çalışma süresi olan ve torpilli hemşire arkadaşları da-

ha rahat yere verdiler. Yöneticilerin liyakate bakmadan atanmaları yüzünden sürekli yönetici mobbingiyle karşı karşıya kalıyoruz. Aslında emekli olmak istiyorum ama artık emeklilik hayal oldu. Emeklilik hakkını aldık ama emekli maaşlarıyla çalışan maaşları arasında yarı yarıya fark koyarak önüne geçtiler".

Fethi Sekin Şehir Hastanesinde yaptığımız ziyarette ise sağlıkçıların on dakika bile oturacak zamanları yoktu. Şehir hastanesinde çalışan bir hemşire, performanstan dolayı hasta yatışlarının çok olduğunu dile getirdi ve devam etti: "Daha önce servislere hasta yatışları yapılırken karışık hasta yatışı olmazdı. Performans sistemi, çalışanlar arasında iş barışını bozuyor. Hemşire ve diğer sağlık personelleri doktora kıyıyor sanki bu döner sisteminden doktor sorumluymuş gibi. Çok performans yapan doktor ile az performans yapan doktorlar arasında da çok fazla didişme oluyor. Biz bu performans sisteminin kaldırılmasını, eşit işe eşit ücret verilmesini istiyoruz. Yaptığımız işin karşılığını alamadığımız için hepimiz mutsuzuz".

Fethi Sekin Şehir Hastanesi acil servisinde çalışanlar, acile başvurunun çok arttığını ve yoğun çalıştıklarını söylediler. Son iki aydır gribal enfeksiyonlarda çok artış oldu ve sağlık emekçilerinin iş yükü çok arttı. Çalışan sayısının yeterli olmadığını dile getiren sağlık emekçileri, ne yazık ki sağlıkçı atamalarına baktığında da çok şaşırıyor. O kadar çok sağlıkçıya ihtiyaç varken Sağlık Bakanlığı tarafından az sayıda sağlıkçı atanması vahim bir durum olarak ifade ediliyor.

Yaptığımız bu iş yeri ziyaretlerinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, umutsuzluk ve mutsuzluğun had safhada olduğunu görmüş olduk. Artık sağlık emekçileri birilerinin onları görmesini ve seslerini duymasını istiyorlar.

1917 Şubat'ında bir kırılma noktası:

'Ekmek ve barış'

Fotograf: James Maxwell Pringle Wikimedia Commons

Derya KAYA

Kadınların yükselen enerji dolu seslerinde, çağrısı duyuluyordu, "Haydi yoldaşlar! Ekmek için, barış için!"

Dünyanın en vahşi emperyalist paylaşım savaşı, Rusya'nın Petrograd kentine de 1917 yılının şubat ayında ağır yaşam koşullarını getirmişti. Çarlık rejimi, halkın açlığı ve ölümü karşılığında savaşı seçmekte tereddüt etmemişti. Buna karşılık fabrikalardan ve sokaklardan yükselen; çocuklarını yaşatamaz hale gelen kadınların çoğunlukta olduğu kitlelerin, ekmek ve barış talebi iyiden iyiye güçlenmekteydi. Bu yoklukta ve dondurucu soğuklarda bitmek bilmeyen ekmek ve gaz yağı kuyrukları öfkeyi büyütmekteydi. Cepheye giden oğulların, eşlerin ölümünün, kalanların da yokluğa terk edilmesinin tek nedeni Çarlık rejiminin ve Rus burjuvazisinin bekasıydı. Çarlık'ın, savaşın bütün yükünü sırtlanan halkın ekmek ve barış taleplerine ise kulakları tıkalıydı.

KADINLAR EKMEK VE BARIŞ İÇİN EN ÖNDE

İşçilerin yoğunlukta olduğu Petrograd kentinde sular uzun süredir durulmuyordu. Toplantılar, protestolar, grevler uzun süredir devam ediyordu. Devrimci hareketin güçlenmesiyle kadınların mücadeledeki yeri de güçleniyor ve genişliyordu. Erkeklerin silahlı savaşa alınmasıyla savaş, kadınları hızlı bir şekilde fabrikalara, hastanelere çekerken iş yükü artan kadınlar hem evi geçindirmek hem toprağı işlemek hem de kentlerde iş gücüne katılmak zorundaydılar. 1914'te metal iş kolunda çalışanların yüzde 3,2 olan kadınlar 1917'de yüzde 20'yi geçmişti. Savaş büyüdükçe kadınlar da hızla mücadelenin içine çekilmişti. Yüzyıllardır Çarlık rejimi

Çarlık'ın ve Rus burjuvazisinin barbarlığı altında ezilen işçi kadınların ekmek ve barış için örgütlenmesi, eşit ve sömürsüz bir dünya için mücadelenin fitilini ateşledi.

altında yok sayılan, hiçbir hakka sahip olmayan, savaşın yükünü sırtlanan bu kadınlar artık, "Yeter!" diyordu.

KADINLARIN ÖFKESİ ARTIYOR

Eylemlerin ateşini körükleyen son olayda ise tarih, 23 Şubat 1917'yi (Gregoryan takvimde 8 Mart) göstermekteydi. Moskova Komitesinin, Uluslararası Kadınlar Günü'nde "İşçi sınıfının tüm kitlesi ayaklandığında, Çarlık hükümetini yıktığında ve halk iktidarını kendi eline aldığıda, işte o zaman barış gelecektir- hem de ülkenin ihtiyaç duyduğu yeni, zincirsiz, vergisiz bir barış" çağrısına başta tekstil işçisi kadınlar olmak üzere işçilerin cevabı; açlığa, savaşa ve Çarlık'a karşı greve çıkmak ve sokakları doldurmak oldu.

90 bin işçi iş bırakırken gün boyunca Petrograd'ın yoksul sokakları, göstericilerin elindeydi ve kalabalıkta kadınlar çoğunlukta idi. İşçi kadınlar, diğer işçileri de kendilerine katılmaya çağırmışlardı. Ekmek ve gaz yağı kuyruklarında bekleyen kadınlar da sokaklardaydı. O günü anlatanlar, Filippov Fırını önünde uzun süredir bekleyen kadınların sonunda dükkkanı yerle bir ederken gitmiş öfkelenmişliğini anlatıyordu. Bolşevik Komitesinin o gece toplanarak grevi genel bir greve dönüştürme kararı almasıyla ertesi gün greve katılanlar 200 bini aştı. Grevler bütün Petrograd'ı sardığında çok daha büyük bir toplumsal hareketi tetiklemiş oldu. Bu çağrıdan bir hafta sonra dünya, hiç yıkılmayacak sanılan Çarlık rejiminin çöküşü-

ne tanıklık edecekti.

Şubat Devrimi'nin ilk günlerinde Çarlık'ın eylemleri askerlerle bastırma çabası, özellikle kadınların askerlere yönelik "silahları halka yöneltmeme ve mücadeleye katılma" çağrılarının karşılık bulmasıyla suya düştü. İşçilerin tutumundaki kararlılık, orduda çözümlere neden oldu. Devrimci şarkılarla, "Kahrolsun Çarlık", "Ekmek istiyoruz" sloganları yankılanıyordu sokaklarda. Sadece ekmek değil, otokrasinin de yıkılmasını istiyordu artık halk. Eylemler siyasi bir mücadeleye dönüşürken artık ne Rusya ne de dünya eskisi gibi olmayacaktı. Çarlık, işçiler ile onlara katılan askerlerin hareketi ile devrildi. Şubat Devrimi kendiliğinden gerçekleşmiş bir olay değildi, işçilerin politik öncülüğü olmaksızın askerlerin işçilerin yanında yer alması mümkün olamazdı. Ayrıca hem işçilerin eylemlerinde, askerlerin isyanında hem de işçi kadınların mücadelede en önde olmasında Bolşevik Partinin ısrarlı çalışmaları önemli rol oynadı.

1917 Şubat'ı kapitalist barbarlığın karşısında başka bir dünyanın var olabileceğini bütün dünyaya gösteren Ekim Devrimi'ne giden yolda önemli bir adım oldu. Çünkü işçiler artık iktidarı istiyordu. Şubat Devrimi'nden 7 ay sonra Ekim Devrimi ile eğitim ve sağlığın tamamen parasız hale getirilmesi, herkese iş ve konut güvencesi sağlanması gibi insanca yaşam koşulları için akla gelebilecek bütün olanaklar işçilerin iktidarınca gerçekleştirildi.

KAPİTALİZMİN VAADI YÜZ YIL ÖNCESİYLE AYNI

Sömürü, yoksulluk, açlık, yıkım, savaşlar; bugünün kapitalist düzeninin 100 yıl öncesinde olduğu gibi halklara vaat ettiği dünyanın ta kendisi. Bölgemizde yükselen emperyalist kuşatmayla yeni bir paylaşım savaşı tehdidi tedirginliğimizi artırırken, sömürü düzeni bize açlık sınırında bir yaşamdan başka bir yaşamı reva görmüyor, aynı 100 yıl önce olduğu gibi. Okulda olması gereken çocuklar aynı 100 yıl önce olduğu gibi fabrikalarda, atölyelerde kâr hırsıyla can veriyor, okula aç gönderdiğimiz çocuklarımızın doya-bilmesi için söylediğimiz talepler yönetenler tarafından görmezden geliniyor. Bugün de barışçıl bir çözüm yerine yönetenlerin savaş kıskırtıcılığı, ülkenin çocuklarını canından ediyor. Çarlık rejiminin 107 yıl önce işçilerin talepleri karşısında polis güçlerini kullanmasının bir benzerini bugün Özak ve başka fabrikalarda işçilerin hak mücadelesine yönelik saldırılarda yaşıyoruz. Yönetenlerin 100 yıl önce de halkların barış ve ekmek taleplerine kulakları tıkalıydı bugün de öyle. Bu yüzden Petrograd işçilerinin mücadelesi yalnızca bir anı değil aynı zamanda geleceğimiz de. Daha fazla kar hırsıyla canımıza kast eden bu sistemi ancak bizim birlikteliğimizin durdurabileceğinin bir örneği Petrograd'daki kadınların en önde yer aldığı direniş ve grevler. Ayrıca bu kadınlar; çocuklarımızı doyurabildiğimiz, emeğimizin karşılığı alabildiğimiz, savaşlarda sevdiğimiz kaybetmediğimiz bir dünya için ne yapmamız gerektiğini de göstermekte.

Yararlanılan kaynaklar: 1917 Sovyet Devrimi (Gorkiy, Molotov, Vorosilov, Kirov, Jdanov, Stalin); Rusya'da 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ve Kadınların Kurtuluşu (Gül Özgür)

Soytarılar ve hazineler

Filiz GÜR

“Tarihte olaylar ilkinde trajedi, ikincisinde komedi olarak tekrar eder.”

Karl Marx

Yıllar evvel, nadir ziyaretçisi olan Edirne Ticaret Lisesinin kütüphanesindeki bir rafta yan yana dizili Moliere kitaplarını okumaya başladığımda pek çok acıklı gerçeğin, insanın içinde gizli bir kıkırtı oluşturarak da anlatılabileceğini öğrenmiştim. Acı bir alaycılığın değil de ironinin dilini böylece keşfetmiş oldum. Bu dil bana bir şeyleri anlatma aracı olmaktan başka kendi hayatımdaki trajedilerin yeniden anlatımında ve kişisel tarihimi aktarırken sağaltıcı da oldu.

İnsanın ölümlülüğüyle barışması zorlayıcı bir şey. O yüzden herkesin başına gelen kayıplar, hastalıklar ve yoksunluklar senin başına geldiğinde; “Ama nasıl olur?! Bu benim başıma gelmemeliydi” isyanı gayet anlaşılır bir şey. Tam bu noktada hayatın karşısında özneliğini yitirip nesneleştirdiğinde sahip olduğun bir gram anlam da erozyona uğruyor. Zavalı, kurban sen; koca dünyada yapayalnız ve edilgen kalakalıyorsun. Kaçırduğumuz şey, olan bitenin aslında hepimizin başına geliyor olduğu gerçeği. Sadece aynı trajedileri, aynı zamanda yaşamadığımız için her şeyin, yalnızca senin başına geldiğini düşünüyorsun.

İnsan, ileride de benzerini yaşayabileceği ve yaşamakta olduğu bir yoksunluğu aktarırken biraz daha temkinli olmalı. Hemen hiçbir şey olmaması gibi davranmasını ve yaşadığı gerçekliğe mesafelenmesini kastetmiyorum elbette. Kendi tarihini biraz daha nötr bir duyguyla hatırlayıp anlatabilmeyi belki...

GÜÇ ZEHİRLENMESİ

Sosyal medyada takip ettiğim bir kadın vardı. Benim sevdiğim okuduğum bir kadının ortağı olmasından, ilgimi çekmemesine rağmen, magazin bir merakla onu da izlemeye başladım. Bir zaman sonra bu kadın eşinden boşandı ve bunu bir başarı hikâyesine dönüştürüp boşanma atölyeleri gibi konuyla ilgili alanlarda, başta tevezulu bir girişimcilik örneği sergileyerek kendi hayatını idame ettirmeye çalıştı.

Benim için görünen köy kılavuz istemiyordu. Elindeki imkanları ya da imkansızlıkları bahane gösteren o kadının yaptığını yapamayan ni-

ce kadın, mucizevi formül ondaymış gibi onun etrafına toplanmaya başladılar. İlginin çok yükseldiği ve bir kişiye odaklandığı durumlarda, odaklanılan kişi iyi niyetli olsa bile bir zaman sonra güç zehirlenmesi geçiyor. Bu illa, hissedilen gücün kötüye kullanılacağı anlamına gelmiyor, kaldı ki aktardığım örnekte böyle bir şeye denk gelmedim. Bu işten para kazanılması dışında... Benim için akla zıyan bir durum.

Yazının burasında birileri diyecek ki “Arz mı talebi, talep mi arzı doğurur; ey büyük büyük yazan kadın? Ekmek gibi, ağrı kesici gibi, doktor tedavisi gibi, merhem gibi, bu da başka bir manevi ihtiyaç. Diğerleri nasıl ücretlendiriliyorsa bu da ücretlendirilebilir.” Ben “Peki!” diyeyim ki konu, soran için kapanmış gibi olsun.

ZAYIFLIKLAR ÜZERİNDEN KÂR

Başıma

gelen bir tecrübe üzerinden kendi yaklaşımımı daha güzel anlatabilirim. Öğretmen olduğum için güç zehirlenmesiyle çok erken yaşlarda tanıştım ve bununla mücadeleniz emekli olana kadar bitmiyor. Zor bir sınav. Kim sürekli sevgili ve saygılı bir tavır görüp bunun içine postu sermez?

Karantina döneminde öğrencilerimle Zoom üzerinden devam ettirdiğim bir yazma atölyesi vardı. İşe yarama yanılması dışında bir çıkarım olmadığı için ferah feza haftalık toplantılarımızı yaparken, benim gibi yalnızlık ve anlam arayışı içinde olan insanlara da bu toplantıları açmaya karar verdim. Bir yazar olmadığım gibi, el yordamıyla yaptığım bu çalışmaların kaydını -bence iddialı bir biçimde- Youtube'a yükledim. İlginç mesajlar gelmeye başladı. Fiyat soranlar oldu. Atölye günü ve saatini ayarlamamı talep edenler oldu. “Zaten kaydı var, oradan izlersiniz” dediğimde kanlı canlı orada olmak istediğini söyleyen insanlarla yalnızlık hakkında epey konuştuk.

Bir zaman sonra yeterliliğimin öz eleştirisini yaparak bu çalışmalarını sonlandırdım.

Benimki gibi yazma grupları ve kitap tartışma atölyeleri salgın gibi yayıldı. Herkes kendine derman olacağını düşündüğü birden fazla atölyenin peşine düşmüştü. Gözlemlediğim atölye düzenleyicilerinin; omuzlarının zamanla dikleştiğini, ilkel olanların kabiliyetlerini sömürü aracı yapmadan kullandıklarını ve fakat daha gölgeli tiplerin, insanların zayıflıklarını korkunç biçimde sömürdüğünü gördüm. Tüm mesaisini insanın yal-

nızlığından ve saygınlık arayışından para kazanma üzerine kuran, benim gibi insanlar tarafından bu üç kağdın kabak gibi görüldüğünü bilmeyen ya da kabul ettikleri için kendini devrimci sanan soytarılar... Böyle bakınca, kendine piramit inşa ettiren firavundan ne farkları var?

Tüm bunların yanı sıra alanlarında yetkin, sürekli üretim halinde olup bundan hiç kazanç elde etmemiş ve koşullar yüzünden üretimini devam ettirmekte güçlük çeken bazı gerçek hazineler var ki... Tevezuyla, çalışmalarına devam edebilmek için destek istiyorlar. İşleri rağbet görse belki yaşayacak kadar kazanacak ama nitelikli olanın görünür olması da rağbet görmesi, yukarıda bahsettiğim tevezgahlarla karşılaştırılmaz bile.

Bu yazıyı yazarken bir kelimenin tarihine bakmam icap etti. Önüme bir video düştü. Bilmiş bilmiş konuşan koca kafalı bir adamın, klasik bazı yağlı boya resimlerle ve birkaç tarihi fotoğrafla süsleyip montajladığı, mesajı “hiç” olan videosuna 300 küsur yorum almış. Yorumlar da “Senin gibisini görmedik” minvaldeydi. Vasatı böylesine öven bunca insan varken buna trajedi diye bakarsam üzüldürüm ben. Bu ancak komedi olursa kurtarır. İlahi Komedy derken Dante işi biliyormuş.

Herkes meraba arkadaşlar, ben de “Nasıl buraya düştüm?” atölyesi yapacağam. “Düşenin halinden en iyi düşen anlar” sloganıyla herkesi kalkmaya davet ediyorum. İlk gülen elenir, ilk kalkana şey hediye ediyoruz, bir yıllık üyelik. Ve unutmayın sonu güzel olmasa da bu bir komedyaya...

*filizy63@gmail.com

Fotoğraflar: Canva Pro

Terk edilmiş bir okulda öğretmen olmak...

Bir öğretmen Ankara

Ankara'nın merkez ilçelerinden birinde, bir orta okulda çalışıyorum. Gecekonduyla çevrili. Estetikten yoksunluğu bir yana kelimenin tam anlamıyla dökülüyor.

Okula ilk gittiğimde kocaman vahşi bahçesini beğenmiştim. Çeşitli büyük ağaçlar; ağaçların arasında yetişen yabani otlar, çiçekler; bunları süsleyen(!) çöpler; gruplar halinde ağaçlara konup kalkan serçeler; arada tek takılan saksağanlar hoşuma gitmişti. Vahşi derken bakımsız. Bahçedeki anlamsız duvarın sırrını da sonra öğrenecektim.

Üç katlı, bodrum katında da sınıfları olan, 600 öğrenciye göre yapılmasına rağmen bin öğrencinin kayıtlı olduğu bir okul. Bodrum kattaki atölye olarak planlanan odalar sınıfa dönüştürülmüş bu yüzden. Bodrum katı arada bir su basıyor ve oradaki öğrenciler diğer sınıflara misafir gidiyor.

'SINIF KAPILARI DÜŞÜYOR, PRİZLER AÇIKTA'

Biz öğretmenlere üç yılda bir verilen, sadece teoride kalan iş güvenliği eğitiminin de bana kazandırdığı farkındalıkla okulu incelediğimde her an başımıza bir kaza gelebileceği endişesiyle çalışmaya devam etmek delirtiyor beni. Koridorlarda öğrenciler koşunca okul sarsılıyor ve bir depremde olarak ben çok korkuyorum. Sınıf kapıları arada bir düşüyor. Şimdiye kadar kimse yaralanmadı bu kazalardan ama bu olmayacağı anlamına gelmiyor.

Bazı sınıflarda priz kapağı yok. Bir sınıfta tabana yakın priz yuvası açıktaydı. Meraklı bir öğrenci elini sokunca hafif çapta elektrik çarptı. Sonra priz yuvasını kapattılar. Üçüncü kattaki bir sınıfta dersi tavandan üstümüze damlayan sular ve dökülen sivaler eşliğinde işliyoruz. Bir sınıfta da akıllı tahtanın yan çerçevesi yok, tahtanın beyaz kapağının vidası çıkık, hızlı itersen sana çarpıp yere yapıştırabilir. Sınıfların duvarlarındaki boyalar kavlamış, sıraların durumunu hiç anlatmayayım. Sınıflarda ders işlerken ve koridorlarda nöbet tutarken kirden, pastan, kokudan burnumuzun direği kırıldı kırılacak oluyor bazen. Okulun ön tarafındaki toplanma ve spor alanı zeminin bozulmasından dolayı taşlarla dolu.

NEREDEN BAKSAN SORUN

Yeri gelmişken okulun sosyal çevresinden de bahsedeyim. Beynelmîl bir okul. Suriyeli, Iraklı göçmen çocuklar, Azeriler, Romanlar, yetmiş iki

Fotoğraf: Ekmek ve Güll

Ankara'da adeta terkedilmiş bir okulda öğretmenin gözlemleri çaresizliği, yoksulluğu ve geleceksizliği yüzümüze çarpıyor...

milletten insanlar... Çoğunun ortak noktası yoksul olmaları, mecbur kalmadıkça yapılmak istenmeyen işlerde çalışan, bazıları hapisanede olan velilerinin olması; bazılarınsa hiç velisinin olmaması. Sorunlu aileler, evde sokakta çocuğuna şiddet uygulayan, bu şiddeti bazen okuldaki diğer öğrenci ve velilere yönelten veliler...

"Çocuklarımız bizim aynamızdır" sözü bu okulda çok geçerli. Fiziksel ve sözlü şiddet uygulayan, küfürsüz konuşamayan, akademik düzeyleri yerlerde sürünen, Türkçe okuyup yazmayı bırakın, hiç konuşamayan öğrenciler var. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programına dahil edilen yani öğrenme gücü çeken öğrenci de çok. Hem akademik hem davranış açısından sorunlu, yaşları on ile on beş arasında onlarca çocuk... Yukarıda bahsettiğim okul bahçesindeki anlamsız duvarın, okuldan kaçmaya

çalışan öğrenciler ve geceleri okula hırsızlık amacıyla girmeye çalışan kişiler için yapılmış olduğunu öğrenince duvar biraz anlam kazandı.

ÇOCUKLAR OKULA AÇ GELİYOR

Okulda kantin yok. Okula en yakın bakkal veya market on dakika mesafede yani su ve yiyecek götürmezsen tüm gün aç susuz çalışacaksınız. Bazı öğrenciler okula aç geldiği için kendimize simit vb. alırken birkaç tane fazladan alıyoruz, dolabımızda yedek çubuk kraker, ayran, meyve suyu bulunduruyoruz acil açlıklar için.

Okulda öğretmen yönetici ve hizmetli açığı var. Kıdemli öğretmeni müdür yardımcısı olarak görevlendirmek, ücretli öğretmen ayarlamak, taşeron firmalardan temizlik görevlisi bulmak gibi çözümler bulunmuş. Anlayacağınız, kimse bu okulda

Fotoğraf: Canva Pro kolaj

çalışmak istemiyor.

Okul PIKTES kapsamında yani geçici koruma altındaki, bir başka deyişle yabancı öğrencilerin ülkemizdeki eğitime erişimine katkıda bulunmak amacıyla MEB tarafından yürütülen bir eğitim projesi. Bu proje AB fonlarıyla destekleniyor. Normalde bu okula diğer okullardan daha fazla ödenek ayrılması lazım fakat geçen yıl normal ödenek bile gönderilmemiş.

10'LU YAŞLARINDA ÇALIŞIYORLAR

Buraya kadar sorunları anlattım. Şimdi çözümlere, daha doğrusu çözümsüzlüklere geçeyim. Evvelâ okulun fiziksel sorunlarına çözüm bulmak için ödenek isteği umursanmayan yöneticiler, kişisel bağlantılarıyla birilerinden destek alma arayışına girmişler. Bu girişimlerden şimdiye kadar bir tek bilgisayar desteği geldi.

Okuldaki öğretmenlerin çoğu öğrencilerin akademik ve davranışsal açıdan gelişmeleri için çaba gösteriyor. Olumlu sonuçlar alıyoruz zaman zaman fakat bu konuda okulun fiziksel koşulları, eğitim sistemindeki çarpıklıklar, velilerin destek olacak bilinçte olmaması, ekonomik sıkıntılar elimizi kolumuzu bağlayan, bizi aşan sorunlar.

Normalde göçmenlerin uyum sağlaması için özellikle okullarda etkin bir uyum programı uygulanması gerek ama bizde saldım çayıra, mevlâm kayıra anlayışıyla göçmenler ve okullar terk ediliyor. Bırakın göçmenleri, ülkemizin çocukları da yoksulluğa, şiddete, istismara terk ediliyor. Çocukların bulunduğu çözümler ise içler acısı. Kimi daha onlu yaşlarda tehlikeli işlerde çalışıyor, kimi pavyonda çalışan annesi gibi konsomatris olmayı düşünüyor. Öğrenilmiş çaresizliğin daniskası burada.

ÇARE YİNE MÜCADELE

Saatlerce çalıştığımız bir yerde, bizi dürten, gözümüzden, aklımızdan çıkmayan sorunlara göz yumacak değiliz ancak bu kadar terk edilmiş çocukla dolu, terk edilmiş bir okulda çalışmaya devam etmek de işkenceden farksız. Her şeye rağmen mücadeleye çoğalarak devam etmekten başka çaremiz yok. Bu yazıyı yazmaktaki ve diğer çabalarımındaki amacım, bu bilinçle hareket etmemendir. Henüz aklım ve vicdanım yerineyken aklı ve vicdanı yerinde olanlara seslenmek istedim. Yeryüzü özgür ve adil oluncaya dek...

KYK'da talep çok, karşılık yok

Nazlı CAN

Çukurova Üniversitesi Kadın Çalışmaları Topluluğu- Adana

Ben KYK yurtlarında kalan milyonlarca öğrenciden biriyim. Öğrenci, işçi, emekçi olarak yaşadıklarımız dışında, Türkiye'de kadın olmak başlığı altına binlerce sorun sıralayabiliriz. Kadınların işte, evde, sokakta, okulda gündelik hayatta karşı karşıya kaldığı hak eşitsizliği ve gerici zihniyetin de karşısında durduğumu belirtmek istiyorum.

Kadın öğrenciler olarak temizlikten yemeğe, güvenliğe kadar birçok sorunu ve eksiği olan yurtlarda kalmaya mecbur durumdayız. Şu an kaldığımız yurttan, odada 4 kişiyiz. Odalar çok küçük ve katlardaki ortak banyoları kullanıyoruz. Yapılan temizlik üstünkörü, yatakların hemen başucuna baktığımızda tozdan yumaklar... Dolapların altları da aynı şekilde, hijyenden çok uzak. Odalarda bulunan dolaplar duvarlara monte değil, herhangi bir deprem veya kazada devrilebilecek bir şekilde duruyor. Ayrıca bu küçük odalarda 4 kişinin yaşıyor olması çok yo-

rucu. Oda arkadaşlarım ve ben sürekli bir yerlere çarpıp yaralanıyoruz. Bir defasında kötü bir şekilde yaralanma rağmen kocaman yurttan ne buz ne de bir ilaç bulabildik.

Odaya asmak zorunda kaldığımız kıyafetlerden dolayı da içeride uyumak bile daraltıyor insanı. Işıklandırma o kadar yetersiz ki bir şeyler okuyabilmek için büyük uğraş veriyoruz. Odalarda

buzdolabı olmamasından ötürü yiyeceklerimiz hemen bozuluyor. Bu problemleri müdürle konuşsam da henüz bir karşılık bulamadım. Yurtların içindeki birçok sorunun yanı sıra yurt bölgesinde de çözülmeyi bekleyen problemler var.

SENELERİN MÜCADELESİ KARŞILIK BULDU

Çukurova Üniversitesi Kadın Çalışmaları Topluluğu olarak Fevzi Çakmak ve Mahmut Sami Ramazanoğlu Kız Yurdunda kalan öğrencilerin yoğun bir şekilde kullandığı yolda meydana gelen kazalar sonucu, bir yaya üst geçidinin yapılması için 4 yılı aşkın süredir verdiğimiz uğraşlar, belediyeye ulaştırılan binden fazla dilekçe sonucunda karşılık buldu. Yapımı neredeyse tamamlanan üst geçitin 1-2 ayda yapılabildiğini görmüş olduk.

Kadınlar olarak en ufak bir talebimizde ya karşılık bulamıyoruz ya da uzun süre beklemek zorunda kalıyoruz. Bu yüzden daima bir arada olup, yurtlarda, iş yerlerinde, mahallelerde komiteler oluşturup örgütlülük bilincinde olmuyoruz. Sorunlarımız, ihtiyaçlarımız ve taleplerimiz çerçevesinde birlikte oluşturacağımız birim ve komitelerde, kadın mücadelesinde buluşalım!

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

GENÇ KADINLARIN TALEBİ:

Güvenli yaşam ve iş yeri, ücretsiz ulaşım

Fotoğraf: Canva Pro

Berivan ÖZKARA
Eskişehir

ÜNİVERSİTELİ kadınlar, Türkiye'nin birçok yerinde olduğu gibi Eskişehir'de de çalışırken okumak zorunda. Temel ihtiyaçlardan kültürel etkinliklere, okul giderlerini karşılayabilmeye kadar KYK burs ve kredilerinin yetersizliği en çok konuşulan konulardan biri. Eskişehir'de okuyan üniversiteli kadınların hem sorunlarını hem de taleplerini dinlemek, çözüm önerilerini buraya taşımak için Merve ve Narınur'la sohbet ediyoruz.

Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi öğrencisi Merve'yle konuşurken neden çalışmak zorunda kaldığını sorduğumda ekonomik sebeplerden dolayı olduğunu dile getiriyor ve "Çünkü aileme bu ekonomik şartlarda yük olmak istemedim. Öğrenci olduğum için de asgari ücretli bir iş bulamadım. Okul ve iş bir arada gitmeyince de çıkmak zorunda kaldım" diyor.

Çalışanların hepsinin öğrenci olması sebebiyle bir baskıyla karşılaşmadığını dile getiren Merve, işten çıktıktan sonra kendinden kısmak zorunda olduğunu ifade ediyor. Sanat tarihi öğrencilerinin kaynaklara erişiminin kısıtlı olması ve kitapların pahalı olması bugün öğrencilerin başarı durumlarını olumsuz yönde etkileyen sebeplerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Sözlerine devam eden Merve, "Yani hem bir kadın olarak hem de bir öğrenci olarak gerçekten hayat çok zorlaşıyor, özellikle can güvenliğimizin önemsenmemesi çok üzücü bir durum. Bilmiyorum, hepimiz aynı konulardan şikayetçiyiz zaten. Bu ülkede bize dayatılan zorunlulukları bile maddi durumlar yüzünden yapamayan birçok insan tanıyorum" diyerek bitiriyor.

HARÇLIKLAR BIRAKALIM KÜLTÜREL ETKİNLİĞİ TEMEL İHTİYAÇLARA YETMİYOR

Sohbetimize Eskişehir Teknik Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarım bölümünden Narınur dahil oluyor. Genelde yazları çalıştığını ve okurken ailesinin gönderdiği paranın ancak temel ihtiyaçlarını karşılayabildiğini söyleyen Narınur, "Harçlığım sinema, tiyatro gibi sosyal, kültürel ihtiyaçlara ya da kişisel bakım malzemelerine yetmiyor. Asgari ücretin yükselmesi de bir şeyi değiştirmiyor, çünkü aynı zamanda ürünlerin fiyatları da artıyor. Benim babam emekli öğretmen, 65 yaşında beni okutabilmek ve ev geçindirebilmek için çalışıyor" diyor. Kumaş ve dikiş malzemelerinin de pahalı olduğunu dile getiren Narınur, ailesinin yolladığı harçlığın büyük bir kısmını buraya harcadığını söylüyor.

Yerel seçimler yaklaşırken Eskişehir'de genç kadınların sorunları ve talepleri de oldukça fazla. Kadınların belediyeden taleplerini tartıştığımızda güvenli kentler, sokaklar ve yurtlar talebi öne çıkıyor. Cumhuriyet KYK Kız Yur-

du'nda kalan Merve, geceleri yurda dönerken tedirgin olduğunu ve can güvenliğinin olmadığını dile getiriyor. İhtiyaca yönelik ücretsiz kursların açılması ve yaş sınırı olmadan ulaşımın ücretsiz olması da talepler arasında.

Eskişehir'de çalışma saat ücreti diğer birçok ile göre düşük. Aynı zamanda en çok "bayan eleman arıyor" yazılarını göreceğiniz yerlerden biri. Ancak işe girdikten sonra kadınların tacizle yüz yüze kaldığı gerçeğini biliyoruz. Barlarda "müdevim" müşteriler gelince "özel" olarak ilgilenilmesinin istendiği, daha küçük işletmelerde kadınlara "mini etek giy" denildiği gerçeği, Eskişehir'in genç kadınlar açısından aslında bir cehennem dönüşümünü gösteriyor.

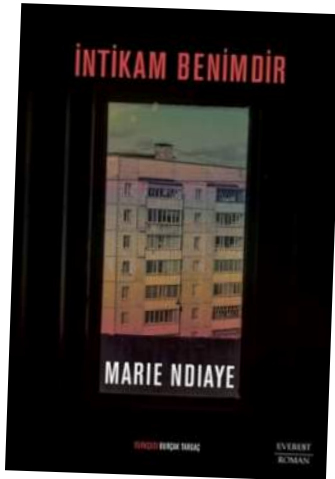
Sorunlar silsilesi arttıkça artıyor ama bunun karşısında "bizler ne yapabiliriz?" diye soruyorum Narınur ve Merve'ye. Narınur "Zor durumda kaldığımda başvurabileceğim bir kadın sığınma evi olmasını isterim" diyor. Merve ise Anadolu Üniversitesi Ekmek ve Gül Okuma Grubu'nu hatırlatarak, "Burada kadınların daha çok yan yana gelmesini ve sorunlarına beraber çözüm üretmesini isterim" diyor.

Üç kadının iç içe geçen hikayesi

Sevil ARACI
Adana

“İntikam Benimdir” isimli roman Marie NDiaye’nin Türkçe’ye çevrilen ilk romanı olma özelliğini taşıyor. NDiaye, bu romanında üç kadının hikayesi üzerinden kadınlara özgü travmaların izlerini sürüyor.

Romanın başkarakteri Avukat Susane –ki kendisinin ön adını roman boyunca öğrenemeyiz- 42 yaşında, sıradan, mesleğinde herhangi bir iddiası olmayan bir avukattır. Bir gün kendisine oldukça medyatik bir dava gelir; dava üç çocuğunu boğarak öldüren Maryline Principaux’un savunulmasıdır. İş kendisine getiren Gilles Principaux isminde biridir. Susane, Bay Principaux’u nereden tanıdığına dair hafızasını zorladığında, o 10 yaşındayken annesinin onu, çalıştığı eve götürmesiyle ilgili bir anı hayal meyal canlanır ama ayrıntıları hatırlayamaz. Susane’nin o evin genciyle yaşadığı şey her neyse, hayatında sarsıcı bir et-

İntikam Benimdir

‘Belki de yazarın amacı sadece sorular üzerine düşündürmek, kadınların hayatlarında travma yaratan olayların nedenleri üzerine kafa yormamızı sağlamaktır.’

ki yaratmıştır. Ancak Susane yaşananları da kendisine davayı getiren kişinin aynı kişi olup olmadığını da bir türlü netleştiremez. Böyle önemli bir davada tercih edilmesinin nedenini de bir türlü anlayamaz.

UYKUYA YATIRMA RİTÜELİ

Romanın diğer karakteri Maryline Principaux, üç çocuğunu kuvette boğarak öldürmesine rağmen adeta onları kurtardığını düşünmektedir. Susane ile konuşmalarından, onun ne kadar örselenmiş bir kadın olduğunu anlarsınız. Evlenmeden önce sosyal ve neseli bir kadinken, özellikle de çocukları dünyaya geldikten sonra eşinin baskıları sonucunda eve hapsedilmiş, tüm hayatı

çocuklarından ibaret bir kadın haline gelmiştir. Romanda tam olarak ifade edilmese de onun şiddet mağduru olduğunu da sezeriz içten içe. Kim bilir, belki de bu eylemi çocuklarını o şiddet sarmalından kurtarmak içindir. Ya da hayatının tümünü ele geçirmelerinden bu şekilde kurtulacağını düşünür. Aslında Maryline’in tüm nefreti kocasına yöneliktir. Asıl garip olan ise eşinin ona hiçbir kızgınlık hissetmemesi ve sadece onu savunmak istemesidir.

Romanın, Bayan Principaux’un Susane ile görüşmeleri arasındaki monoloğa dönüşen kısımlarında, “Bu kadın neler yaşadı da bu cinayetleri işledi?” sorusu takılır aklımıza. Büyük olasılıkla sistematik şiddet mağduru olan bu kadın, örselenmiş kadın sendromundan muzdariptir. Zira Bayan Principaux, hayatını çocuklarına adanmış; sağlıklarından beslen-

melerine, her şeyi en ayrıntısına kadar düşünen biridir. Cinayetleri de sanki bir uykuya yatırma ritüeli gibi anlatır. Hatta çocuklarından en küçüğünü öldürmeden önce emzirmiştir.

KADINLARIN ESARETİ ÜZERİNE DÜŞÜNMEK

Romanın diğer önemli kadın karakteri Susane’nin temizlikçisi Sharon’dır. Göçmen, çalışma izni olmayan Sharon, Susane’den gizli başka işlerde de çalışan, buralarda her türlü sömürüye uğramasına rağmen haklarını savunamayan bir kadındır. Bir gün Sharon’ın evini ziyaret eden Susane, onun gittiği evlerden birinin sahibinin Principaux soy isimli yaşlı bir kadın olduğunu öğrenir. Acaba bu ev çocukluğunda annesi ile birlikte gittiği ev midir? O evde yeni istismarların yaşanma ihtimali nedir? Romanda bu sorular kovalanıp durulur.

Bu romanın en özgün yanı, soruların soruların hiçbirine yanıt verilmemesidir. Okurun kafasını kurcalayan şeylerin hiçbirini aydınlanmadan roman son bulur. Belki de yazarın amacı sadece sorular üzerine düşündürmek, kadınların hayatlarında travma yaratan olayların nedenleri üzerine kafa yormamızı sağlamaktır. Sonuçlar değil nedenlerdir önemli olan ve bu üç kadının iç içe geçen trajik hikayeleriyle kadınların esaretine neden olan şeyler üzerine düşünmemiz sağlanır.

Enola Holmes 2: Kibritçi kızların grevi

Cemre KAVUKER
Kocaeli

KİBRİTÇİ kızların grevi, 1888 İngiltere’inde bulunan bir kibrit fabrikasındaki ağır çalışma koşullarına karşı gerçekleşen bir grevdir. Aynı zamanda bu grev, işçi sınıfı mücadelesinde sendikal mücadelenin de önünü açan mihenk taşlarından biridir.

Bu yazıda greve değinmeyeceğiz ancak grevle işçi kadınların tarihe düştüğü notu 2020’lerde yeniden hatırlatan bir filmi anlatacağız.

Holmes soyadı hepimizin kulak aşinalığının olduğu bir soyadı. Geçmişte bu soyadı duyunca akıllara bir kişi gelirdi. Ta ki Enola Holmes ile tanışana dek.

Holmesların en küçüğü olan Enola; dönemin kız çocuklarından farklı büyütülmüş, eğitimini evde, annesi tarafından almış biri. Görgü okuluna gitmediğinden

Enola Holmes 2 fragmanından alınmıştır

büyük etkenlerden biri. Gelelim Enola ile kibritçi kızların ortak noktasına. Enola kibritçi kızlarla aynı dönemde yaşamakla kalmıyor, kibritçi kızların hayatına dokunan biri de oluyor aynı zamanda.

Serinin ikinci filminde Enola, dedek-

kız çocuklarının sahip olması gerektiği düşünülen karakterden de uzak biri. Bu karakteri onun başına bela olsa da iyi bir dedektif olmasındaki en

tif olarak kendini topluma kabul ettirmeye çalıştığı günlerin sonunda, 10 yaşlarındaki bir kız çocuğunun ofisinden içeri girmesi ile ilk vakasını alır. Gelen, kibrit fabrikasında çalışan çocuklardan biri olan Bessie’dir.

Bessie aynı fabrikada çalıştığı, aynı odada kaldığı Sarah’ın bir haftadır kayıp olduğunu söyleyerek Enola’dan yardım ister. Enola, Sarah’ı bulmak için önce kaldıkları odaya, sonra da kibrit fabrikasına gider. Burada, ofisteki bir dedektiften fabrikadaki kibritçi kızlardan birine

dönüşür. Enola, gittiği yerlerde annesinden öğrendikleri ile kanıtlar toplar. Kayıp vakasının soruşturmasını sürerken, Sherlock da devlet kurumlarından biri ile ilgili bir soruşturmanın peşindedir. İki kardeş, birbirlerine bilgi vermeden davalarının peşinde giderken yolları kesişir. Çünkü davalarında ortak isimler ve olaylar vardır.

İlk filmin girişinde Enola, adının tersen okunuşunun İngilizce’de yalnız kelimesi olmasına dikkat çeker. Sık sık annesinin tek başına hareket etmesi gerektiğine dair öğütlerini hatırlar. Ancak serinin iki filminde de tek başına girdiği her yolun sonunda yanında ona destek olan birini, genelde de annesi ve annesinin arkadaşı Edith’i bulur.

Enola, yalnız olduğunu sandığı bu yolda ilerlerken özellikle kadınlarla birlikte hareket etmeyi öğrenir. Sarah’ı arama macerasında, kibrit fabrikasının çalışma koşulları da gün yüzüne çıkmaya başlar. Filmin sonuna doğru bir kadın dedektif kendini geliştirirken bir mücadelenin de yapı taşları oluşmaya başlamıştır.

YÜREĞİ EVLAT HASRETİ İLE YANAN HER ANNEYE

18 YIL önce başladı anne olabilme isteğim ve verdiğim mücadelelerim. Devlet desteği almadan defalarca denenen ilaç ve aşılama tedavilerinin yanı sıra yaşadığımız umutsuzluklar, psikolojik sıkıntılar ve çevrenin sürekli "Neden çocuğunuz olmuyor? Sorun kimde?" soruları... İçinde kötü bir niyet olmadan başka ailelere imrenerek bakmak, tam o sırada çocuğun ayağı kaysa "Deniz'in nazarı değdi" diye düşünürler mi korkusuyla bakışlarımı kaçırmak en zoruydu.

İstanbul'un en ünlü hastanelerinin en ünlü profesörüne yaptırdığımız tüp bebek tedavisi de olumsuz sonuçlanınca "Artık yeter" dedim. Nasıl kaldırayım o kadar tedaviyi? Maddi, manevi destek olan bir devlet yok. 4 yıl ödedim bu başarısız tüp bebek tedavisi için bankadan çektiğim krediyi.

Artık her şeyden vazgeçip ağır antidepresanlar kullanmaya başlayıp hiçbir şekilde anne olamayacağıma inanmışken bir doktor çıktı karşımıza.

Embriyo transfer günü, hayatımın en heyecanlı ve en güzel günüyü. Transferimden 6 gün sonra hamile olduğumu öğrendiğim anı anlatamam. Ama sonrası çokça korku ve göz yaşydı çünkü hamile olduğumu öğrendiğim düşük tehlikem olduğunu da öğrendim.

7nci haftamızda bebeklerimizden birinin kal-

binin atmadığını öğrendik. Ama Yaren'im; doktorumun "mücadeleci annenim mücadeleci kızı" dediği minik mucizem tutundu bana.

Yaren de düşmesin diye devletin ödemediği bazı iğnelerle 21. haftamızda geldiğimizde rahim ağzı yetmezliği teşhisi ile bir buçuk ay hastanede yattım. Devletin doktorları, bebeğin suyu kalmadığı ve kalp atışları zayıfladığı halde doğumumu yaptırmayınca doktorumun talimatıyla özel bir hastaneye gitmek zorunda kaldım. Oradaki doktor, "İyi ki geldin, bebek ölmek üzereymiş" dedi.

Bize 37 gün yoğun bakım kapısında gözyaşı döktüren, doğduğunda korkarım diye yüzünü bile göstermedikleri gözümün nuru kızım... Yokluğunda dinlediğim ağır türküler yerine bana artık çocuk şarkıları dinleten, söyleten kızım. Yaren Nazım isminin hakkını öyle güzel veriyorsun ki; yolum, yoldaşım...

Ben 18 yıl sonra rahimde perde, polip, koca koca miyoplar, troid ve şeker hastalığı, ileri derece anksiyete bozukluğuyla başarabildiysem, umut edin. Ve lütfen doktorları çok iyi araştırın. Çünkü biz çocuk sahibi olmak isteyip olamayanların durumu istismara çok açık. Ne yazık ki en kolay kazanç kapısı olarak görülüyor bazı işgüzarlar tarafından.

Deniz DEMİRBAŞ
ADANA

DEPREMDE MİYİZ DEVLETDE Mİ?

KOCA bir yıl geçti yaşadığımız felaketin üstünden. Felaket diyorum çünkü bir doğa olayı bu ülkede tedbirsizlikler, ihmaller, rüşvetler yüzünden felakete döndü. Bir sallayıp geçecekti oysaki deprem. Ne bilsin evlerimizin çürük olduğunu, ne bilsin o evlerin altında milyonların kalacağını.

Her akşam uyumadan önce o geceyi yâd ediyoruz, tekrar yaşanır mı korkusu güdüyoruz. Sabah olunca travmadan biraz olsun sıyrılmak ve işlerimize gitmek için sokaklara atıyoruz kendimizi. Hasarlı olup yıkılmamış, yıkılmış ama enkazı kaldırılmamış binaları, köstebek yuvasına dönmüş yolları geçip işe koyuluyoruz. Ama aklımızda bir soru: "Bu yaşadığımız normal mi?". Gözümüzün önünde evler yıkıldı, nice insanın can çekişine şahit olduk. Şimdi ise hiçbir terapi görmeden, yaşananları kuma gömüp normal hayatlarımıza döndük. Bu normal mi? Şaşıtı normalimiz...

Kalanların mücadelesi de ölümle yarıştı. Evleri gitmişti, çoğunun işi bile yoktu ama bakılması gereken aileler vardı. Bu ülkede kaybettiğin şeyleri yerine koyamıyorsun, "Çalışır yine yaparım" diyemiyorsun. Çünkü dün aldığın şeyin fiyatı bugün 10 katı olmuştur. Gelecek ve yaşam kaygısı sarmıştır artık bizi. Bir umut, devletten yardım eli bekliyorsun. Zamanla bunun boş bir bekle-yiş olduğunu görüyorsun. Bayramdan bayrama şeker gören çocuklar vardı ya eskiden. Bizimkisi de o misal, seçimden seçime uzatılır o el. Hep menfaat uğruna mı görülüp, duyulacağız? Depremde miyiz devletde mi?

İnsan, artık var olmayan ve asla gitemeyeceği bir yerin özlemini duyar mı? Duyar, hem de her gün. Evlerimizi özleyeceğiz. Yeniden yapılacağı vaat edilen evlerimizi...

Kamu emekçisi Betül
ANKARA

BİREYSEL ÖNLEM ÖNEMLİ, DEVLETİN ROLÜ DAHA ÖNEMLİ

KARLIKTEPE Ekmek ve Gül okur grubumuzla bir araya geldiğimizde 6 Şubat depreminin yıl dönümünün yaklaştığını hatırladık. Geçen sene nasıl canımızı dişimize takıp kız kardeşlerimize destek olduğumuzu anımsadık. Sonra, olası İstanbul depremi hakkındaki uyarılar aklımıza geldi. Birbirimize Karlıktepe kadınlar olarak depreme hazır olup olmadığımızı sorduk. Sahi bugün bir deprem anında ne yapabilecektik?

Bu sorunun cevabı için Karlıktepe Mahalleli kadınlar olarak yerel yönetimlere başvurarak afet bilinci eğitimi aldık.

İstanbul gibi bir şehirde deprem düşüncesi büyük bir kaygı beraberinde getiriyor. Eğitim sonrasında kadınlarla sohbet ederken afet durumunda kadınların yaşadığı zorluklardan bahsettik. Güler,

<>Afet başımıza gelmeden bile kadın olmak zor. Kendimizi ve çocuklarımızı yabancılardan, soğuktan, hastalıklardan korumak, onların beslenmesini sağlamak bir konteyner ortamında daha da zor dedi. Eğitimde öne çıkan en büyük kaygılardan biri çocuklarımızı nasıl koruyacağımız oldu. Nurgül, detaylı bir eğitimin daha iyi olacağını dile getirdi.

Biz kadınlar olarak ne kadar bireysel önlemler alsak da afet durumunda hayatta kalmamızı sağlayacak asıl mercinin devlet olduğunu biliyoruz. Kaçak yapılara göz yuman, imar affı adı altında insanların hayatını hiçe sayan, kontrolsüz yapıları denetlemeyen sistem içerisinde bireysel aldığımız eğitimlerin yetersiz kalacağını biliyoruz.

Dicle AKHAN
Kartal/İSTANBUL

'EVİME DE HAYALLERİME DE YIKIM KARARI ÇIKTI'

DEPREME Hatay'da yakalandım. Altı gün çadırda, ilkel bir hayat yaşadık sonra medeniyetler beşiği canım memleketimden başkente geldik. İlkel hayat derken bunu gerçek anlamıyla söyledim. Barınma, beslenme, banyo gibi hiçbir ihtiyacımızı karşılayamadık. Çoğu insandan aynı şeyi duydum: "Yardımların Hatay'a ulaştırılmasına izin vermediler."

Bu ne demek biliyor musunuz? Genç, yaşlı, bebek demeden açlığa, susuzluğa maruz bırakılmamız demek. Yıkılan evlerimizden bir çorap, bir ceket çıkarmaya fırsatımız olmadan o soğukla baş etmeye çalışmamız demek. Tulumbadan su almaya giderken enkazdan çıkarılan komşularımızın, cenazeleri için yıkandıklarını görmek demek.

6 yaşında bir yavruyu kucağımıza vermişti annesi "Yavrumu kurtarın" diye haykırarak. Sımsıcaktı bedeni ama çok geçti. Mahallemin yüzde 70'ini kaybettim. Komşularımı, arkadaşlarımı... Nefes alıyor muyum? Evet. Ama yaşıyor muyum, orası meçhul. Tarihi, kültür kokan sokakları, medeniyetlerin dostça yaşadığı memleketim artık gri, kanlı bir şehir.

Bu 11 şehirde kimi işine gidecekti; kimi dostlarıyla, ailesiyle planlar yapmıştı belki. Çocuklarımız yarı yıl tatilinden sonra sabah okula gidecekti. Çantaları, formaları hazır. Çoğu sonsuz uykusuna o gün daldı.

Yaşadığımız felaketten sonra ailemle birlikte Ankara'ya geldik. Acımız tazeyken bilmem kaçınıcı sınıf insan statüsüne konulduk. İki ay boyunca bir ev ararken aldığımız cevap, "Depremzedelere ev yok. Onlar ödeyemez" oldu.

Hayalimdi, memur olup bir şehre atanmak. Dönecek bir evim vardı o zaman. Evime de hayallerime de yıkım kararı çıktı. Tek şükür sebebim, eşime ve çocuklarıma bir şey olmaması. Ama bu acı, ölene kadar kalbimde derin bir yara... Keşke bu bir kâbus olsa, uyansam. Ama artık korkunç gerçeği kabul etmek zorundayız.

Yaşamayan bilemez. Tek dileğim bunu anlamamız ve bu gerçeği yaşamamız. Bu vesile ile yanımızda duran herkese sonsuz teşekkürler.

Gamze ATMACA
ANKARA

Narin depremin de yaşamın da yaralarını kadınlarla birlikte sarıyor

Elif Ekin SALTİK
Adıyaman

“Adıyaman merkeze geldiğimde nasıl korkuyordum anlatamam. Yapabilir miyim? Kirayı ödeyebilir miyim acaba? Bu ortamda çalışabilir miyim? Ama sonra servis de yaptım, mutfakta da çalıştım, geri dönüşümde de çalıştım, mağazada da çalıştım. Garsonluk hayatta yapamayacağımı düşündüğüm bir şeydi...”

Maraş depremleri sonrası Adıyaman'da tanıştığım güçlü kadınlardan birine ait bu sözler. Memleketteki pek çok kadının hayatının özeti gibi. Daha çocukluktan itibaren vermediğimiz kararların bedelini ödemeyi, bir fanusun ardına hapsedilmeyi olağan sandığımızdan çünkü...

Hâlâ üzerinde hissettiği toplumsal baskı nedeniyle gerçek ismini veremiyoruz. Bu nedenle ona Narin diyeceğim. Narin depremin ağır hasarlar bıraktığı Adıyaman'da 3 çocuğuyla hayata tutunmaya çalışıyor. Depremle birlikte bir süre çadırda kalan Narin ve çocukları, günlük ihtiyaçlarını gidermek için eve girip çıkmışlar. Evin hasarsız çıkmasıyla birlikte şimdi evlerindedir.

'BAŞKALARI İÇİN DAYAK YİYORDUM'

Deprem sonrası büyük oğlunu çalışması için İzmir'e göndermiş. 18'ini aşmış bir kızı ve ortaokula giden bir oğlu daha var. Kızı Adıyaman'daki dev tekstil fabrikalarından birinde çalışıyor şimdilerde. Evin geçimi şu sıralar ona bakıyor. Narin de okula giden oğlu, gündelik ev işleri dışında gününü evde sigara paketlemeyle geçiyor, bir de yanında kalanlara gözlemler yapıp kekler pişirmekle. Öyle bir kadın ki o, çevresinde hangi kadın evsiz kalsa, hangi kadın başını sokacak bir yer arasa kendini onun yanında buluyor. Kadın dayanışmasının en güzel örneği oluyor yani.

Kız kardeşliğin, dayanışmanın en gü-

zel örneği olsa da Narin bu zamanlara kolay gelmemiş. Özellikle doğuda kadın olmanın baskısını daha çocukluğunda yaşamaya başlamış. Anne babasının ayrılmasıyla üzerinde söz sahibi olan ağabeyi nedeniyle erken yaşta akrabasıyla evlendirilmiş. Bekarken evde yaşadığı şiddetin daha fazlasını yaşamaya başlamış bu sefer koca evinde.

“Kaynım için, elim için, kayınpederim için dayak yiyordum. Bir arada yaşıyorduk hep, sevmiyorlardı beni, değer vermiyorlardı. Bir şey söylesem batıyordu. Her şey bana şiddet olarak dönüyordu. Kocam çalışmıyordu, bir yere gitmiyordu, üstüne dayak ye. Yine de sustum. Sonra kıskançlık nedeniyle bana iftira attı. İftiralarından sonra aynı odada dahi yatmadık. Sürekli kavga ediyorduk. Öldürme derecesine kadar geldi. Halbuki evlenmek için peşimi bırakmamıştı” diyor Narin ve ekliyor: “Babamlara gittiğimde ‘Çocuklarımı bırak gel’ dediler, kabul etmedim. Çocuklarımı ayıracaklardı benden. Herkes bana ‘Gurursuz musun, niye bunların yanına dönüyorsun, niye susuyorsun?’ dedi. Çocuklarım için katlandım.”

ÇOCUKLARI İÇİN KATLANMIŞ AMA...

6 yıl boyunca sürmüş eziyet. Devam ediyor: “6 yıl boyunca kapıyı kilitledim üstüme, yattım çocuklarla. Çünkü gözü dönmüştü, beni öldürebilirdi bile. Dayak da yedim her şeyi de gördüm ama yine de sustum. En son bardağı taşıran ne ol-

du biliyor musun? Kayınbabamlar insan değil sanki canavar, bir de benim dayım. Eltim istemiyordu biz onlarla konuşalım, onlara gidelim. O yüzden bize dedi ki, ‘Eve gizli gelin.’ Ben de ‘Neden gizli gelayım ki?’ dedim. Eltim çocuklarıma da hep hakaret ediyordu. Bir gün yaşanan bir olay sonrası kızımı bıçakladı elim. Bu olaydan sonra da koştuk gitti. Çocuklarım psikolojisi hâlâ bozuktur.”

Hep ona yüklediklerini, hep sus dediklerini gözyaşları içinde anlatıyor Narin. Bu olaydan sonra “Ya giderim, rezil olurum ya da yükselirim” deyip evden ayrılmış. Daha sonra ev tutup çocukları da yanına almış: “Evi tuttum para yok, bir şey yok. Bir kuruş da istemedim, ‘Yeter ki benden boşan’ dedim”. Yakınlarının, kardeşlerinin desteğiyle toparlanmış, ev temizliğine gitmiş. Düzene sokmuş hayatını... Öyle de gururlu ki sürdürüyor sözlerini: “Hiçbir gün kimseye ‘Param yok ya da benim şu yiyeceğim yok’ demedim, demem de. Çok şükür o dereceye gelmedim. Allah'ın adaletine güveniyorum. Gerçekten darda koymuyor. O iş bu iş, tarla işi derken bir şekilde sürdürdüm düzenimi. Zaten 10 yaşından beri tarlaya gidiyorum, koca evinde de aynı şeyi yaptım, tütün işi yaptım.”

'KORKMAYIN, SUSMAYIN, ŞİDDETE BOYUN EĞMEYİN'

BUGÜN her şeye rağmen çocuklarıyla birlikte bir yaşam standardı oturtmuş durumda Narin. Evde sigara paketleme işi yaparak ek-siklerini gidermeye çalışıyor. Eziyetli bir iş olmasına rağmen çok getirisi de yok paketleme işinin. Her biri 20 paketten 50 kutuya 800 lira kazanıyor. Akşamüzeri ya da akşam gelen paketleri sabaha kadar bitirmek zorunda. Evde kim varsa paketlemeye yardım ediyor. Aldığı ücret de ya evin ya da çocukların bir ihtiyacına gidiyor. Narin en son kadınlara da sesleniyor: “Korkmayın, susmayın, şiddete boyun eğmeyin, çocuklarınızı mutsuz evlerde büyütmeyin. Ben yapamam diye düşünmeyin, her zorluğun bir çıkışı, her derdin bir dermanı oluyor...”

